Aprobat în ședința Guvernului din _____ 2026

Decizia protocolară nr._____/2026

Proiect

UE

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

L E G E

pentru modificarea unor acte normative
(consolidarea cadrului normativ privind combaterea fraudelor
și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege transpune parțial (transpune art. 2 lit. (b), art. 3-7, art. 9 (2)-(6), art. 10 (1) și art. 13 (1)) Directiva 2019/713 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/413/JAI a Consiliului, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L123/18 din 10 mai 2019, CELEX: 32019L0713.

Art. I. – Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72-74, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 132^3:

se completează cu alineatul (2^1) cu următorul cuprins:

„(2^1) Prin dispozitiv, obiect sau înregistrare protejat/protejată se înțelege un dispozitiv, un obiect sau o înregistrare care este protejat/protejată împotriva imitării sau utilizării frauduloase, prin concepție, codare sau semnătură.”;

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Prin monedă electronică se înțelege o valoare monetară definită astfel în Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică.”

2. La articolul 237:

denumirea articolului va avea următorul cuprins:

„**Articolul 237.** Fabricarea, punerea în circulație sau utilizarea frauduloasă a instrumentelor de plată fără numerar sau a altor instrumente de plată false ori contrafăcute”;

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Fabricarea sau generarea ilegală în scopul punerii în circulație, punerea în circulație sau utilizarea frauduloasă a instrumentelor de plată fără numerar sau a altor instrumente de plată false sau contrafăcute, care nu reprezintă semne băneşti sau titluri de valoare, dar care confirmă, stabilesc sau acordă drepturi sau obligaţii patrimoniale,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 950 la 1 250 de unităţi convenţionale sau cu muncă neremunerată în folosul comunităţii de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 5 ani, iar persoana juridică se pedepseşte cu amendă în mărime de la 4 000 la 5 000 de unităţi convenţionale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”;

se completează cu alineatul (1^1) cu următorul cuprins:

„(1^1) Dobândirea pentru sine sau pentru altă persoană, inclusiv prin primire sau cumpărare, transferul, importul, exportul, vânzarea, transportul, distribuirea, punerea la dispoziție sau deținerea în vederea utilizării frauduloase a unui mijloc de plată fără numerar generat ilegal, contrafăcut sau falsificat,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1 300 la 2 400 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 4 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5 000 la 6 000 de unităţi convenţionale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”;

alineatul (2), textul „Aceleași acțiuni săvârșite:” se substituie cu textul „Acțiunile prevăzute la alin. (1)–(1^1) săvârșite:”, iar cifra „4 000” se substituie cu cifra „6 000”.

3. La articolul 260^6 alineatul (1), cuvântul „altul” se substituie cu cuvintele „altă persoană”.

4. La articolul 260^8:

alineatul (1), după textul „operațiuni de retragere de numerar,” se introduce textul „de transfer de credit,”, iar după textul „ , de transfer” se introduce textul „ , depunere sau retragere”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Dobândirea pentru sine sau pentru altă persoană, inclusiv prin primire sau cumpărare, transferul, importul, exportul, vânzarea, transportul, distribuirea, punerea la dispoziție sau deținerea în vederea utilizării frauduloase a unui mijloc de plată fără numerar însușit prin săvârșirea unei infracțiuni

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1 300 la 2 400 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 4 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5 000 la 6 000 de unităţi convenţionale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”;

se completează cu alineatul (2^1) cu următorul cuprins:

„(2^1) Sustragerea unui instrument de plată fără numerar material

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1 150 la 1 350 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 180 de ore, sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, iar persoana juridică se pedepseşte cu amendă în mărime de la 4 000 la 6 000 de unităţi convenţionale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”;

alineatul (3), după textul „cu închisoare de la 2 la 5 ani” se completează cu textul „ , iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5 000 la 7 000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”

5. Se completează cu articolul 260^9 cu următorul cuprins:

„**Articolul 260^9.** Producerea, procurarea sau punerea la dispoziție a dispozitivelor și datelor informatice

Producerea, procurarea în folos propriu sau al unei alte persoane, vânzarea, importul, exportul, transportul, distribuirea sau punerea în alt mod la dispoziție a unui dispozitiv, instrument, a unor date informatice sau a oricăror alte mijloace concepute sau adaptate, cu intenția de a fi folosite în scopul săvârșirii uneia dintre infracțiunile prevăzute la art. 237, art. 260^2 alin. (1), art. 260^3 alin. (1) și art. 260^8 alin. (2)–(3),

se pedepseşte cu amendă în mărime de la 850 la 1 350 de unităţi convenţionale sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepseşte cu amendă în mărime de la 4 000 la 7 000 de unităţi convenţionale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”

6. La articolul 302 alineatul (1), cuvântul „altul” se substituie cu cuvintele „altă persoană”.

Art. II. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248-251, art. 699), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 138^3 alineatul (2), după textul „260^6,” se introduce textul „260^8 , 260^9, ”.

2. La articolul 138^9:

alineatul unic devine alineatul (1);

se completează cu alineatul (2) cu următorul cu cuprins:

„(2) Măsura specială de investigații prevăzută de prezentul articol poate fi dispusă și în cazul infracțiunilor ușoare sau mai puțin grave prevăzute la art. 237, 260^8 și 260^9 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002.”

Art. III. – Prezenta lege intră în vigoare la expirarea termenului de 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Legii pentru modificarea unor acte normative
(consolidarea cadrului normativ privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative *(consolidarea cadrului normativ privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar)* este elaborat de Ministerul Justiției.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul de lege a fost elaborat în vederea realizării angajamentelor asumate prin Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025–2029, în contextul procesului de armonizare a legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene.

Scopul proiectului constă în transpunerea parțială a Directivei (UE) 2019/713 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/413/JAI a Consiliului (în continuare – *Directiva (UE) 2019/713*) (32019L0713), în vederea executării acțiunilor prevăzute în documentele strategice naționale.

Prin promovarea prezentului proiect de lege se asigură implementarea următoarelor acțiuni:

✓ acțiunea nr. 15 din cadrul Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025–2029, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 306/2025*[1], aferentă Clusterului 1 „Valori fundamentale”, capitolul 24 „Justiție, libertate și securitate”, subcapitolul 1.5 „Prevenirea și combaterea criminalității informatice”;

✓ acțiunea nr. 5.3 din Foaia de parcurs „Statul de Drept”, capitolul 24, subcapitolul I.5, aprobată prin *Hotărârea Guvernului nr. 275/2025*[2].

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Obținerea statutului de țară candidată pentru aderarea la Uniunea Europeană marchează o etapă definitorie în parcursul european al Republicii Moldova, implicând asumarea unor angajamente ferme privind armonizarea legislației naționale cu acquis-ul comunitar. Acest proces vizează, prioritar, consolidarea statului de drept și protejarea valorilor fundamentale europene, un obiectiv strategic fiind securitatea sistemului plăților fără numerar și combaterea fenomenului infracțional de fraudare și contrafacere a instrumentelor de plată.

[1] Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=152627&lang=ro;
[2] Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=148501&lang=ro;

Expansiunea accelerată a economiei digitale din ultimii ani, însoțită de apariția unor inovații tehnologice de amploare în sfera serviciilor financiare, a generat un dublu impact, pe de o parte, a optimizat experiența consumatorilor prin diversificarea opțiunilor de plată, iar pe de altă parte, a facilitat apariția unor vulnerabilități specifice și a unor noi tipologii de fraudă.

În acest context, integrarea formelor moderne de plată a generat schimbări majore în comportamentele financiare și în mecanismele de funcționare a instituțiilor de profil, influențând interacțiunile socio-economice contemporane. Evoluția constantă a raporturilor sociale a impus o actualizare a cadrului normativ, asigurând astfel o sincronizare necesară între litera legii și dinamica societății contemporane.

Eforturile de aliniere normativă au fost anterior materializate prin adoptarea Legii nr. 114/2012 privind serviciile de plată și moneda electronică[3], act ce a asigurat transpunerea pilonilor legislativi europeni în materie, respectiv:

- Directiva 2009/110/CE privind accesul la activitate, desfăşurarea şi supravegherea prudenţială a activităţii instituţiilor emitente de monedă electronică;
- Directiva (UE) 2015/2366 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne.

Modernizarea cadrului normativ privind optimizarea și siguranța plăților fără numerar vizează, în mod prioritar, consolidarea mecanismelor de prevenire a riscurilor asociate criminalității informatice și acestor operațiuni.

În acest sens, Directiva (UE) 2019/713 constituie actul european care a deschis o nouă etapă de reglementare, subliniind că faptele legate de utilizarea frauduloasă a instrumentelor de plată fără numerar depășește sfera pierderilor financiare, având un impact sistemic prin afectarea coeziunii sociale și a încrederii publice în siguranța tranzacțiilor digitale.

Având în vedere caracterul unitar al legislației penale a Republicii Moldova, se constată că dispozițiile art. 132^3, 237, 260^2, 260^3 și 260^8 din Codul penal sunt parțial compatibile cu prevederile art. 2–10 din Directiva (UE) 2019/713. În acest context, se evidențiază existența unor neconcordanțe în cadrul normativ actual, care afectează eficiența mecanismelor de prevenire și combatere a fraudelor și a contrafacerii instrumentelor de plată fără numerar, așa cum sunt regelementate la nivelul UE.

Totodată, caracterul transfrontalier a acestor infracțiuni, amplificat de digitalizarea serviciilor financiare și de dezvoltarea noilor tehnologii de plată, impune necesitatea armonizării normelor penale naționale cu standardele europene, în vederea instituirii unui cadru sancționator coerent și eficient, necesar pentru asigurarea securității sistemului de plăți.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

Obiectivul general al proiectului constă în consolidarea măsurilor de protecție penală împotriva fraudelor și a contrafacerii în legătură cu instrumentele de plată fără numerar, prin alinierea cadrului normativ național la standardele minime prevăzute de Directiva (UE) 2019/713.

[3] Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=151002&lang=ro;

Proiectul urmărește instituirea unui cadru penal eficient, previzibil și coerent adaptat evoluțiilor tehnologice și noilor forme de criminalitate care afectează instrumentele de plată fără numerar, prin revizuirea incriminărilor existente, extinderea modalităților normative de săvârșire a faptelor, actualizarea definițiilor legale și consolidarea răspunderii penale în conformitate cu cerințele Directivei (UE) 2019/713.

Totodată, proiectul propune consolidarea eficienței investigării acestor infracțiuni prin extinderea posibilității aplicării unor măsuri speciale de investigație în vederea asigurării unor mecanisme procesuale adecvate pentru combaterea eficientă a fraudelor cu instrumente de plată fără numerar, în conformitate cu art. 13 alin. (1) din Directiva (UE) 2019/713.

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

I. Completarea art. 132[3] din Codul penal cu alineatul (2[1]):

Noțiunea de „dispozitiv, obiect sau înregistrare protejat(ă)", definită în **art. 2 lit. (b)** din Directiva (UE) 2019/713, este utilizată în art. 132[3] alin. (2) din Codul penal al Republicii Moldova. Cu toate acestea, această noțiune nu este definită expres nici în Codul penal al Republicii Moldova și nici în alte acte normative în vigoare. Sub acest se evidențiază o asimetrie normativă: în timp ce Directiva instituie un cadru clar și tehnic, legislația națională lasă interpretarea noțiunii de „dispozitiv, obiect sau înregistrare protejat(ă)" la aprecierea subiecților împuterniciți să aplice legea penală.

Este necesar de a sublinia că, definiția propusă prin prezentul proiect nu introduce un concept juridic nou și nici nu dublează conținutul normei existente (art. 132[3] alin. (2) Cod penal), ci realizează o detaliere tehnică (enumeră formele de protecție) a unei componente utilizate în structura definiției „instrumentului de plată fără numerar", precum și în incriminările aferente fraudelor cu mijloace de plată fără numerar.

În acest sens, caracterul „protejat împotriva imitării sau utilizării frauduloase" nu reprezintă un simplu element descriptiv, ci un criteriu normativ relevant pentru delimitarea obiectului material al infracțiunilor, motiv pentru care clarificarea sa autonomă este justificată, contribuind la consolidarea previzibilității normei și a uniformității practicii de aplicare.

Introducerea unei definiții exprese în legislația națională a noțiunii de „dispozitiv, obiect sau înregistrare protejat/protejată" ar contribui la asigurarea unei interpretări clare și previzibile a noțiunii de „instrument de plată fără numerar" care este definită în art. 132[3] alin. (2) din Codul penal al Republicii Moldova, având în vedere că prima noțiune constituie un element component al celei de-a doua.

În consecință, se impune completarea **art. 132[3]** din Codului penal al Republicii Moldova cu un nou **alineat (2[1])** care să cuprindă definiția noțiunii de „dispozitiv, obiect sau înregistrare protejat/protejată".

Suplimentar, prin prezentul proiect de lege se propune modificarea **alineatului (4)** al **art. 132[3]**, această intervenție legislativă fiind necesară pentru asigurarea coerenței și uniformității cadrului normativ. Modificarea urmărește evitarea unor

eventuale neconcordanțe între definiția noțiunii de „monedă electronică”, reglementată concomitent și identic în două acte normative de același nivel juridic, respectiv Codul penal și Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică.

II. Modificarea art. 237 și 260[8] din Codul penal:

În prezent, cadrul normativ penal nu conține o corespondență integrală și expresă pentru dispoziția prevăzută la **art. 3 lit. (b)** din Directiva (UE) 2019/713. Deși art. 237 din Codul penal incriminează punerea în circulație a instrumentelor de plată false, această modalitate normativă vizează, în principal, introducerea în circuitul economic a unui instrument falsificat sau contrafăcut, fără a reglementa distinct și autonom utilizarea frauduloasă a acestuia, respectiv folosirea efectivă a instrumentului de plată la efectuarea operațiunilor prin intermediul bancomatelor, terminalelor de plată sau altor sisteme de plată.

Totodată, analiza acțiunii de „fabricare” evidențiază existența a două modalități faptice distincte de realizare a acesteia: contrafacerea și alterarea (falsificarea). Astfel, „contrafacerea” presupune crearea unui instrument de plată care imită un instrument autentic, fără a exista un suport inițial legitim, în timp ce „alterarea” constă în modificarea ilicită a unui instrument autentic existent. În consecință, produsul contrafacerii îl constituie un instrument de plată contrafăcut, iar rezultatul alterării îl constituie un instrument de plată falsificat.

În acest context, în vederea asigurării unei protecții juridico-penale complete și a unei compatibilități depline cu standardele europene în materie, se impune reglementarea expresă a utilizării frauduloase ca modalitate normativă distinctă a laturii obiective a infracțiunii, precum și indicarea ambelor categorii de instrumente rezultate în urma activității de fabricare – instrumente de plată contrafăcute și instrumente de plată falsificate, pentru a asigura alinerea la art. 3 lit. b) din Directiva 2019/713.

În vederea asigurării transpunerii complete și fidele a prevederilor **art. 4 lit. (b) și art. 5 lit. (b)** din Directiva (UE) 2019/713, prin prezentul proiect se propune modificarea denumirii **art. 237** din Codul penal, pentru a reflecta în mod expres obiectul de reglementare al normei, precum și expunerea **alin. (1)** într-o nouă redacție, în vederea corelării conținutului acestuia cu modalitățile normative ale infracțiunii.

Astfel, având în vedere că, potrivit cadrului normativ penal, acțiunea de „fabricare” poate fi realizată prin modalitățile faptice de contrafacere și falsificare, reglementarea propusă asigură, sub aspectul laturii obiective a infracțiunii, corespunderea cu cerințele prevăzute de art. 4 lit. b) și art. 5 lit. b) din Directiva (UE) 2019/713.

Totodată, prin noua redacție a alineatului (1) se propune extinderea obiectului material/produsului infracțiunii, astfel încât protecția juridico-penală să acopere atât fabricarea ilegală a instrumentelor de plată fără numerar, în sensul art. 4 lit. b) și art.

5 lit. b) din Directiva (UE) 2019/713, cât și fabricarea altor instrumente de plată care, deși nu se încadrează în categoria mijloacelor de plată fără numerar potrivit cadrului normativ național, sunt susceptibile să confirme, să stabilească sau să genereze efecte juridice patrimoniale și care, prin natura lor, necesită în continuare o protecție juridică adecvată împotriva faptelor de falsificare.

Așadar, **obiectele materiale/produsele infracțiunii de la alineatul (1) sunt:**

1. instrumentele de plată fără numerar;
2. alte instrumente de plată care nu reprezintă semne băneşti sau titluri de valoare, dar care confirmă, stabilesc sau acordă drepturi sau obligaţii patrimoniale.

Prima categorie cuprinde cu titlu exemplificativ **instrumente de plată fără numerar materiale** precum:

- cardurile bancare;
- dispozitiv USB criptografic utilizat pentru inițierea și autorizarea plăților, telefon mobil sau ceas inteligent configurat pentru efectuarea plăților contactless etc.

Totodată, aceeași categorie include **instrumente de plată fără numerar nemateriale** care cu titlu exemplificative sunt:

- cardurile digitale (virtuale);
- codurile QR utilizate pentru inițierea plăților;
- tokenurile digitale, precum și elementele criptografice care permit accesul și autorizarea operațiunilor efectuate prin intermediul portofelelor digitale, inclusiv cheile private aferente portofelelor de monedă virtuală.

În **cea de-a doua categorie** se încadrează, cu titlu exemplificative:

- acreditivul documentar (instrument financiar de garantare a plății);
- incasoul documentar;
- ordinul de plată;
- tichetele de masă și alte instrumente, care, potrivit legislației în vigoare, reprezintă mecanisme juridice (aranjamente, dispoziții de plată) prin intermediul cărora se nasc, se confirmă sau se execută drepturi și obligații patrimoniale.

Suplimentar, se propune incriminarea în art. 237 alin. (1) a faptei de **„generare ilegală”** (a instrumentelor de plată). Acest termen reflectă cu precizie specificul tehnic al instrumentelor de plată fără numerar nemateriale. Spre deosebire de contrafacere și falsificare care presupun, de regulă, imitarea sau alterarea unui instrument de plată existent, generarea acoperă și crearea integrală a unor instrumente de plată fără numerar nemateriale fictive, care nu au un corespondent anterior, dar care sunt apte să producă efecte în sistemele de plăți, acoperind atât contrafacerea (alterarea unui instrument existent), cât și falsificarea.

Prin „generare ilegală” urmează a se înțelege, acțiunea de creare, în mod neautorizat, a unui instrument de plată fără numerar nematerial, prin utilizarea, manipularea sau exploatarea sistemelor, aplicațiilor, datelor ori bazelor informatice destinate emiterii, aprobării sau gestionării unor astfel de instrumente, în scopul

producerii de efecte juridice sau economice specifice unui instrument de plată autentic.

Așadar, elementul definitoriu al acestei conduite constă în lipsa unui instrument preexistent asupra căruia să se acționeze, ceea ce exclude, prin natura sa, incidența formelor de contrafacere sau falsificare. Instrumentul de plată rezultat din generare ilegală nu reprezintă o copie sau o modificare a unui instrument autentic, ci un instrument nou, creat în mod fraudulos, dar apt din punct de vedere tehnic să producă efecte în cadrul sistemelor electronice de plată. Deci, din perspectiva obiectului material/produsului faptei de generare ilegală are ca rezultat creare unui instrument de plată fără numerar autonom, apt să funcționeze în sistemele de plată ca instrument valid din punct de vedere tehnic, deși lipsit de autorizare legală. Prin urmare, criteriul de diferențiere nu este existența unei copii sau alterări, ci crearea originară neautorizată a unui instrument operabil în infrastructura de plăți.

Incriminarea acestei modalități normative deși nu derivă din prevederile Directivei (UE) 2019/713, ci este o soluție legislativă națională, este destinată pentru a asigura acoperirea integrală a conduitei infracționale specifice mediului digital, evitându-se lacunele de reglementare care ar putea rezulta din limitarea incriminării exclusiv la formele clasice de contrafacere și falsificare.

Subsecvent, ținând cont de gradul de pericol social al faptelor incriminate la alin. (1), precum și de necesitatea asigurării unui caracter proporțional și descurajator al sancțiunilor penale, prin prezentul proiect se propune majorarea cuantumului amenzii aplicabile atât persoanelor fizice, cât și persoanelor juridice.

Pe de altă parte, Codul penal nu conține vreo prevedere care ar reproduce cuvânt cu cuvânt dispoziția din **art. 4 lit. (a)** din Directiva (UE) 2019/713. Conform acestei norme, „statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că următoarele acte, atunci când sunt săvârșite cu intenție, se pedepsesc ca infracțiuni: [...] furtul sau însușirea în alt mod ilegal a unui instrument de plată fără numerar material; [....].”

Articolul 260[8] alin. (2) din Codul penal incriminează fapta de dobândire pentru sine sau pentru altul ori deținerea în vederea utilizării frauduloase a unui mijloc de plată fără numerar însușit prin săvârșirea unei infracțiuni. În acest sens, precizăm că, modalitatea normativă de „dobândire pentru sine sau pentru altul a unui mijloc de plată fără numerar însușit prin săvârșirea unei infracțiuni” presupune obținerea în posesie sau achiziționarea unui mijloc de plată fără numerar însușit prin săvârșirea unei infracțiuni. În varianta actuală art. 260[8] alin. (2) instituie o relație de dependență între fapta de dobândire/deținere și o infracțiune anterioară, conferind faptei de dobândire un caracter de infracțiune subsecventă. Această abordare condiționează răspunderea penală de existența unei „infracțiuni-premisă”, impunând totodată demonstrarea faptului că autorul cunoștea proveniența ilicită a instrumentului.

Spre deosebire de cadrul național, art. 4 lit. (a) din Directiva (UE) 2019/713 impune incriminarea furtului sau a însușirii ilegale a unui instrument de plată ca infracțiune primară. Astfel, standardul european vizează sancționarea directă a

actului de deposedare, și nu a faptelor ulterioare deposedării. În acest sens, simpla însușire ilegală trebuie să constituie acțiune suficientă pentru atragerea la răspundere penală, asigurând astfel o protecție juridică imediată a instrumentelor de plată fără numerar.

În aceeași ordine de idei, ținând cont că instrumentul de plată fără numerar constituie un mijloc tehnic de acces la valorile bănești, fără a deține o valoare patrimonială intrinsecă, și având în vedere calitatea acestuia de obiect material al infracțiunii prevăzute la art. 260^8 din Codul penal, se consideră oportună integrarea faptei de sustragere în cuprinsul aceluiași articol. Această soluție normativă asigură respectarea principiului sistematizării și structurării logice a obiectului de reglementare, conform rigorilor de tehnică legislativă națională.

Totodată, se subliniază că, potrivit doctrinei de referință în materia de drept penal[4] se reține că „[...] prin sustragere se înțelege luarea ilegală și gratuită a bunurilor mobile din posesia altuia, care a cazuat un prejudiciu patrimonial efectiv acestuia, săvârșită în scop de cupiditate. Noțiunile „dobândire ilicită" (art. 190 CP RM); „însușire ilegală" (art. 191 CP RM); „însușire" (art. 137^1, 192^1, 192^2, 196, 222, lit. d) alin. (1) art. 245^{11}, 251, 275 CP RM) sunt considerate echipolente cu noțiunea de sustragere. Toate aceste noțiuni exprimă în forme diferite același conținut".

În aceste condiții, includerea distinctă a termenului „însușire ilegală" nu este necesară, întrucât nu adaugă un element de conținut normativ diferit față de cel deja acoperit prin noțiunea de „sustragere", ci ar conduce la o dublare terminologică susceptibilă să afecteze coerența și previzibilitatea textului normativ.

Deci, textul „sustragere a unui instrument de plată fără numerar material" utilizată în proiect acoperă integral ipoteza reglementată de art. 4 lit. a) din Directiva (UE) 2019/713, respectiv „furtul sau însușirea ilegală a unui instrument de plată fără numerar material" și asigură transpunerea fidelă a normei europene.

În vederea asigurării compatibilității cadrului normativ național cu cel european, se propune completarea **art. 260^8** din Codul penal cu un nou **alineat (2^1)**, ale cărui prevederi vor fi aliniate la dispozițiile art. 4 lit. (a) din Directiva (UE) 2019/713. Cu referire la gradul de transpunere în legislația națională a **art. 4 lit. (c)** din Directiva (UE) 2019/713, reiterăm că, modalitatea normativă de „deținere a unui mijloc de plată fără numerar" din **art. 260^8 alin. (2)** din Codul penal în vigoare, presupune exercitarea fie a posesiei asupra unui mijloc de plată fără numerar însușit prin săvârșirea unei infracțiuni, care se caracterizează prin materialitate (instrument de plată fără numerar material), fie a controlului asupra unui suport sau asupra mijloacelor de acces la mijlocul de plată fără numerar însușit prin săvârșirea unei infracțiuni, care se caracterizează prin imaterialitate (instrument de plată fără numerar nematerial). Dispoziția din art. 260^8 alin. (2) este asemănătoare cu fragmentul „[...] posesia în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar material, furat sau însușit pe alte căi ilegale [...]" din art. 4 lit. (c) din Directiva (UE) 2019/713.

[4] S. BRÎNZĂ, V. STATI, *Tratat de drept penal, partea specială, Volumul I,* Chișinău – 2015, p. 821.

Referitor la incriminarea posesiei instrumentelor de plată fără numerar materiale, contrafăcute sau falsificate, în vederea utilizării frauduloase, se impune o abordare distinctă fundamentată pe obiectul juridic special al faptei. Având în vedere că această infracțiune aduce atingere relațiilor sociale privind încrederea publică în autenticitatea mijloacelor de plată, se propune completarea **art. 237** din Codul penal cu un nou **alineat (1^1)**. Această modificare este imperativă pentru a asigura transpunerea integrală și conformă a art. 4 lit. (c) din Directiva (UE) 2019/713. Observațiile menționate își mențin aplicabilitatea și în cadrul analizei de compatibilitate a cadrului normativ național cu dispozițiile **art. 5 lit. (c)** din Directiva (UE) 2019/713.

Articolul 4 lit. (d) din Directiva (UE) 2019/713 prevede că „Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că următoarele acte, atunci când sunt săvârșite cu intenție, se pedepsesc ca infracțiuni: [...] achiziția în folosul propriu sau al unei alte persoane, inclusiv primirea, însușirea, cumpărarea, transferul, importul, exportul, vânzarea, transportul sau distribuirea în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar material, furat, contrafăcut sau falsificat.”.

Analiza comparativă a art. 4 lit. (d) din Directivă și a art. 260^8 alin. (2) din Codul penal, în redacția în vigoare, evidențiază faptul că legiuitorul național nu a reglementat în mod exhaustiv toate modalitățile normative prevăzute expres de actul european. În acest context, în vederea asigurării unei transpuneri complete și fidele a Directivei, prezentul proiect de lege propune modificarea art. 260^8 alin. (2) din Codul penal, astfel încât să fie acoperite toate modalitățile reglementate la nivel european. Cu titlu de exemplu, sub aspect de drept comparativ, reiterăm prevederile legislației române, care în art. 250^1 din Codul penal al României[5] pedepsește fapta de „Dobândirea pentru sine sau pentru altul, inclusiv prin primire, însușire, cumpărare sau ca urmare a unei operațiuni precum transferul, importul, exportul, vânzarea, transportul, distribuirea sau punerea la dispoziție în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar *obținut prin săvârşirea uneia dintre faptele* prevăzute la art. 228, art. 229, art. 233-236, art. 238, art. 239, art. 243, art. 244 și art. 295 se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.”.

Cât privește fragmentul „[...] achiziția în folosul propriu sau al unei alte persoane, inclusiv primirea, însușirea, cumpărarea, transferul, importul, exportul, vânzarea, transportul sau distribuirea în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar material, [...] contrafăcut sau falsificat” din aceeași dispoziție din Directiva (UE) 2019/713, se constată că fapta respectivă aduce atingere relațiilor sociale cu privire la încrederea publică în autenticitatea mijloacelor de plată fără numerar. În acest context, se propune completarea art. 237 din Codul penal cu un nou alineat (1^1), care să reglementeze în mod expres această conduită. Totodată, observațiile formulate își mențin relevanța și în cadrul analizei de compatibilitate a cadrului normativ național cu dispozițiile **art. 5 lit. (d)** din Directiva (UE) 2019/713.

[5] Codul penal al României din 17 iulie 2009, disponibil: https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/109855;

Sub aspect de drept comparat, evidențiem art. 313 alin. (4) din Codul penal al României, care prevede „(4) Dobândirea pentru sine sau pentru altul, inclusiv prin primire, însușire, cumpărare sau ca urmare a unei operațiuni precum transferul, importul, exportul, vânzarea, transportul, distribuirea sau punerea la dispoziție în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar *falsificat* se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.”.

Prin urmare, intervențiile legislative propuse pentru art. 260^8 alin. (2) și art. 237 alin. (1^1) urmăresc reflectarea fidelă a standardelor europene (art. 4 lit. d) și art. 5 lit. d) din Directiva 2019/713) și a bunelor practici identificate în dreptul comparat. Această configurație juridică garantează incriminarea tuturor formelor de circulație ilegală al mijloacelor de plată falsificate sau obținute pe căi ilegale sunt sancționabile, asigurând normei penale un caracter previzibil și un grad ridicat de certitudine juridică, în strictă conformitate cu principiul legalității.

Subsecvent modificărilor legislative propuse care derivă nemijlocit din prevederile Directivei (UE) 2019/713, prin prezentul proiect se propun modificări în dispoziția **alin. (1)** din **art. 260^8** din Codul penal, din următoarele considerente.

În plan sistemic, conform art. 106 din Legea nr. 114/2012 privind serviciile de plată și moneda electronică (Lege ce constituie cadrul normativ conex) încălcarea dispozițiilor acesteia atrage, după caz, răspunderea civilă, contravențională, administrativă sau penală a persoanelor fizice și juridice. În timp ce răspunderea contravențională este reglementată prin art. 293^2 din Codul contravențional, sancționarea penală a încălcărilor grave ale regimului serviciilor de plată este circumscrisă art. 260^8 alin. (1) din Codul penal.

Cu toate acestea, se constată că redacția actuală a normei penale citate nu acoperă în mod exhaustiv toate formele sub care se pot materializa operațiunile de plată, astfel cum sunt acestea definite la art. 3 din Legea nr. 114/2012. Potrivit normei speciale, *operaţiune de plată* reprezintă acţiune, iniţiată de plătitor sau în numele acestuia ori de beneficiarul plăţii, de depunere, transferare sau retragere de fonduri, indiferent de alte obligaţii existente între plătitor şi beneficiarul plăţii.

Mai mult, din analiza coroborată a legislației speciale, se observă că transferurile de credit constituie un serviciu de plată prestat de prestatorii de servicii de plată (inclusiv societățile emitente de monedă electronică) conform art. 4 din Legea nr. 114/2012, nu beneficiază de o reglementare penală corespunzătoare în prezent. În mod specific, actuala normă penală nu sancționează explicit operațiunile de depunere, retragere de fonduri și transfer de credit, deși acestea constituie elemente intrinseci ale serviciilor de plată prestate de entitățile menționate la art. 5 din Legea nr. 114/2012.

Sub aspectul subiectului infracțiunii prevăzute la art. 260^8 alin. (1), nu este exclus ca, subiectul persoană juridică să posede calitatea specială de prestator de

servicii de plată în accepțiunea art. 5 al Legii nr. 114/2012[6]. Prin urmare, intervenția legislativă este necesară pentru a evita omisiunile în tragerea la răspundere penală pentru încălcarea dipozițiilor Legii 114/2012. Acestea corelează exact definițiile tehnice ale serviciilor de plată cu normele de incriminare, garantând astfel o aplicare clară, previzibilă și eficientă a legii penale.

III. Completarea Codului penal cu art. 260[9]:

Codul penal nu prevede o normă care să transpună expres conținutul art. 7 din Directiva (UE) 2019/713,motiv pentru care se impune necesitatea completării Codului penal cu **art. 260[9]**.

Analiza comparativă relevă faptul că o astfel de abordare este promovată de legislația Italiei care în Codul penal[7] incriminează în art. 493 quater, fapta de „Deținerea și distribuirea de echipamente, dispozitive sau programe informatice care vizează comiterea de infracțiuni care implică instrumente de plată, altele decât numerarul."

Suplimentar, în art. 250[1] din Codul penal al României se reglementează infracțiunea de „Fabricarea, producerea, primirea, deținerea, transmiterea sau punerea la dispoziție a unui dispozitiv, instrument, date informatice, echipamente, inclusiv hardware sau software, ori a oricăror alte mijloace, cu scopul de a servi la însușirea unui instrument de plată fără numerar prin săvârșirea uneia dintre faptele prevăzute la art. 228, art. 229, art. 233-236, art. 238, art. 239, art. 243, art. 244 și art. 295, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani."

IV. Potrivit art. 10 – 11 din Directiva (UE) 2019/713, statele membre au obligația de a adopta măsurile necesare pentru asigurarea răspunderii penale inclusiv a persoanelor juridice pentru infracțiunile reglementate de acest act.

În acest context, în vederea consolidării regimului de răspundere a persoanelor juridice, proiectul de lege propune modificarea art. 260[8] alin. (2) din Codul penal, atât sub aspectul dispoziției, cât și al sancțiunii, prin completarea părții sancționatorii cu prevederi aplicabile persoanelor juridice.

Totodată, se constată că art. 260[8] alin. (3), în redacția în vigoare, stabilește sancțiuni exclusiv pentru persoanele fizice. Prin urmare, pentru a asigura conformitatea cu cerințele art. 10 alin. (1) din Directiva (UE) 2019/713, proiectul de lege prevede completarea acestuia cu sancțiuni aplicabile și persoanelor juridice. Subsidiar, prin prezentul proiect se propune majorarea pedepselor amenzii pentru infracțiunile prevăzute la art. 237 alin. (2) din Codul penal, pentru a corespunde gravității faptelor penale. De asemenea, toate componențele noi de infracțiuni propuse pentru completarea Codului penal prin acest proiect, prevăd sancțiuni inclusiv pentru persoanele juridice.

[6] STATI V., Operațiuni ilegale cu mijloace de plată fără numerar: analiză de drept penal, Seria „Științe sociale", Științe juridice, ISSN 1814-3199, p. 10, disponibil: https://social.studiamsu.md/wp-content/uploads/2026/01/20_Stati.pdf;

[7] Codul penal al Italiei, disponibil: https://www.brocardi.it/codice-penale/;

V. Prezentul proiect de lege propune operarea unor modificări în cuprinsul dispozițiilor art. 260^6 și 302 din Codul penal, în scopul asigurării uniformității terminologice și alinierii acestora la exigențele prevăzute de art. 54 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Totodată, intervenția normativă este determinată de necesitatea asigurării clarității textului legal, or fapta poate fi săvârșită atât de o persoană fizică, cât și de o persoană juridică, redacția actuală fiind afectată de unele neconcordanțe de ordin gramatical și de tehnică legislativă.

VI. Modificările Codului de procedură penală:

Prezentul proiect prevede modificări la Codul de procedură penală, în vederea asigurării transpunerii art. 13 alin. (1) din Directiva (UE) 2019/713.

Având în vedere că, potrivit art. 133 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală, măsurile speciale de investigații pot fi dispuse în cazul pornirii urmăririi penale pentru pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, se propune completarea cadrului normativ prin instituirea unei excepții de la regula generală menționată.

Astfel, se consideră oportun ca măsurile privind monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și/sau accesul la informațiile financiare (art. 138^3 din Codul de procedură penală), precum și achiziția de control (art. 138^9 din Codul de procedură penală) să poată fi dispuse și în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 237, 260^8 și 260^9 din Codul penal.

Această intervenție este justificată prin specificul acestor infracțiuni, care, potrivit regimului sancționator, sunt încadrate în categoria infracțiunilor mai puțin grave, având prevăzută o pedeapsă maximă de până la 5 ani de închisoare, ceea ce poate limita în prezent aplicabilitatea unor măsuri speciale de investigație.

Se menționează că infracțiunile prevăzute la art. 237, 260^8 și 260^9 din Codul penal prezintă particularități care le diferențiază de alte infracțiuni încadrate în categoria celor mai puțin grave. Acestea sunt săvârșite, de regulă, prin utilizarea tehnologiilor informaționale, a infrastructurilor electronice și a instrumentelor de plată digitale, iar probatoriul relevant se regăsește frecvent în circuitul tranzacțiilor financiare sau în activități desfășurate în condiții de disimulare. În asemenea situații, monitorizarea tranzacțiilor financiare și achiziția de control reprezintă măsuri apte să contribuie la identificarea făptuitorului, documentarea activității infracționale și administrarea probelor necesare.

În practică, investigarea acestor categorii de infracțiuni implică frecvent identificarea și urmărirea fluxurilor financiare generate prin utilizarea frauduloasă a mijloacelor de plată fără numerar, precum și documentarea activităților de comercializare, distribuire sau punere la dispoziție a instrumentelor, dispozitivelor ori datelor destinate comiterii fraudelor informatice. În lipsa posibilității aplicării măsurilor prevăzute la art. 138^3 și art. 138^9 din Codul de procedură penală, organele

competente pot întâmpina dificultăți semnificative în obținerea probelor relevante și în identificarea tuturor participanților la activitatea infracțională.

Totodată, reiterăm că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că măsurile de supraveghere sau de investigare care implică ingerințe în viața privată, protejată de art. 8 din Convenție, sunt compatibile cu exigențele Convenției numai în măsura în care sunt prevăzute de lege, urmăresc un scop legitim și sunt necesare într-o societate democratică, în sensul existenței unui raport rezonabil de proporționalitate între ingerință și scopul urmărit (a se vedea, mutatis mutandis, *Klass și alții v. Germania*, 6 septembrie 1978; *Weber și Saravia v. Germania*, decizie, 29 iunie 2006).

În același timp, Curtea a subliniat că regimurile de interceptare sau colectare a datelor ori informațiilor de natură financiară trebuie să fie însoțite de garanții adecvate și efective împotriva abuzurilor, inclusiv prin delimitarea clară a condițiilor de autorizare, a sferei infracțiunilor vizate și a controlului exercitat asupra măsurilor dispuse, astfel încât să fie prevenit orice risc de arbitrariu (a se vedea *Roman Zakharov v. Rusia* [GC], 4 decembrie 2015)

În lumina celor expuse menționăm că, intervenția legislativă propusă este una limitată și proporțională cu scopul urmărit, întrucât nu vizează extinderea generală a posibilității aplicării măsurilor speciale de investigații pentru toate infracțiunile mai puțin grave, ci exclusiv pentru anumite infracțiuni care fac obiectul obligațiilor de armonizare cu art. 13 alin. (1) din Directiva (UE) 2019/713 și care, prin natura lor, sunt susceptibile de a fi comise în mediul digital și prin intermediul unor mecanisme financiare complexe. În plus, aplicarea măsurilor respective rămâne supusă tuturor condițiilor și garanțiilor procesuale prevăzute de Codul de procedură penală, inclusiv controlului judiciar și cerințelor privind necesitatea și proporționalitatea ingerinței.

În acest sens, necesitatea modificării nu derivă exclusiv din existența unor dificultăți practice constatate la nivelul organelor de urmărire penală, ci din obligația de armonizare a legislației naționale cu standardele europene, care pornește de la premisa că investigarea eficientă a acestor infracțiuni reclamă accesul la metode de investigare adecvate specificului lor.În acest context, modificările propuse urmăresc consolidarea eficacității investigațiilor penale în cauzele privind falsificarea mijloacelor de plată fără numerar, operațiunile ilegale cu aceste mijloace, precum și faptele de vânzare, cumpărare, distribuire sau punere la dispoziție a instrumentelor, dispozitivelor ori datelor destinate comiterii fraudelor cu mijloace de plată fără numerar, inclusiv prin asigurarea posibilității aplicării măsurii achiziției de control și a monitorizării tranzacțiilor financiare în aceste situații.

Referitor la termenul de intrare în vigoare, proiectul derogă de la termenul general de o lună prevăzut de art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017, stabilind un termen de 3 luni. Această opțiune este determinată de necesitatea obiectivă de a asigura adaptarea corespunzătoare a cadrului normativ subsecvent, precum și de

oportunitatea acordării unui interval rezonabil pentru informarea și familiarizarea societății civile cu prevederile propuse prin prezentul proiect.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În vederea atingerii obiectivului trasat, opțiuni alternative nu au fost identificate.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Adoptarea proiectului de lege va avea un impact asupra organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești, care vor aplica dispozițiile modificate sau completate în cauzele privind fraudele și contrafacerea în legătură cu mijloacele de plată fără numerar. Impactul este unul funcțional și normativ, determinat de clarificarea și completarea cadrului de incriminare aplicabil faptelor ce vizează instrumentele de plată fără numerar, inclusiv instrumentele nemateriale, datele informatice, dispozitivele, instrumentele ori alte mijloace concepute sau adaptate pentru săvârșirea infracțiunilor. Proiectul nu instituie autorități publice noi, nu determină reorganizarea instituțională a autorităților existente, nu modifică sistemul de competențe al organelor de urmărire penală, al procuraturii sau al instanțelor judecătorești și nu presupune instituirea unor mecanisme administrative distincte. Aplicarea dispozițiilor propuse se va realiza în cadrul instituțional existent, potrivit competențelor stabilite de legislația procesual-penală și de legislația specială aplicabilă autorităților implicate în prevenirea și combaterea criminalității informatice, a fraudelor financiare și a infracțiunilor aferente instrumentelor de plată fără numerar.

Implementarea proiectului nu necesită reforme structurale sau instituționale și nu presupune crearea unor structuri noi în cadrul autorităților publice. Eventualele activități de informare profesională, uniformizare a practicii sau ajustare a metodologiilor interne de lucru ale autorităților competente vor putea fi realizate în limitele competențelor și capacităților instituționale existente.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea proiectului de lege nu implică cheltuieli suplimentare din bugetul de stat și nu necesită alocarea unor mijloace financiare adiționale pentru autoritățile publice competente. Aplicarea prevederilor propuse se va realiza în cadrul instituțional existent, prin utilizarea resurselor umane, tehnice și financiare disponibile ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești, fără instituirea unor structuri sau mecanisme administrative noi.

Eventualele activități necesare pentru asigurarea aplicării noilor prevederi, precum instruirea personalului, ajustarea procedurilor interne sau elaborarea unor materiale metodologice, vor putea fi realizate în limitele alocațiilor bugetare aprobate anual pentru instituțiile implicate, fără generarea unor costuri bugetare suplimentare distincte.

Totodată, proiectul nu generează venituri suplimentare directe la bugetul public național și nu determină pierderi de venituri bugetare.

Prin urmare, impactul financiar al proiectului este apreciat ca fiind **neutru**, întrucât punerea în aplicare a acestuia nu necesită resurse financiare suplimentare și se încadrează în limitele bugetelor aprobate pentru instituțiile responsabile.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Intervenția legislativă propusă nu se aplică sectorului privat în ansamblul său, ci vizează anumite categorii specifice de operatori economici care activează în domenii specializate, inclusiv în sectorul economiei digitale. În acest context, grupurile-țintă direct sau indirect vizate includ prestatorii de servicii de plată care își desfășoară activitatea în conformitate cu Legea nr. 114/2012, persoanele juridice, precum și alte entități implicate în dezvoltarea de software, echipamente ori soluții tehnice de rețea.

În vederea conformării la noile exigențe normative, prestatorii de servicii de plată și companiile din domeniul tehnologiei informației vor trebui să reevalueze și adapteze procedurile operaționale interne, politicile de prevenire și combatere a fraudelor, precum și clauzele și mecanismele contractuale aplicabile, astfel încât produsele hardware și software dezvoltate sau furnizate să nu poată fi susceptibile de interpretare ca fiind destinate, în tot sau în parte, facilitării comiterii infracțiunilor din redacția propusă prin proiect.

Completările propuse la Codul de procedură penală, prin extinderea aplicabilității unor măsuri speciale de investigații, pot implica interacțiuni punctuale între organele de urmărire penală și anumite entități private, în special instituții financiare, prestatori de servicii de plată, furnizori de servicii de comunicații electronice sau alte entități care dețin informații relevante pentru investigarea cauzei. Aceste interacțiuni se vor realiza exclusiv în condițiile Codului de procedură penală, în cadrul unei cauze penale concrete, cu respectarea cerințelor de legalitate, necesitate, proporționalitate, autorizare și confidențialitate.

În ansamblu, impactul asupra sectorului privat este unul limitat, indirect și justificat de necesitatea protejării siguranței circuitului plăților fără numerar, a încrederii în serviciile digitale și a intereselor patrimoniale ale persoanelor fizice și juridice. Proiectul nu generează sarcini administrative generale pentru mediul de afaceri, iar efectele sale principale vizează consolidarea cadrului penal și procesual-penal aplicabil faptelor de fraudă și contrafacere în legătură cu mijloacele de plată fără numerar.

4.4. Impactul social

Adoptarea proiectului de lege generează un impact social pozitiv indirect, determinat de consolidarea mecanismelor juridico-penale de prevenire și combatere a fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar, precum și de creșterea nivelului de protecție a participanților la circuitul plăților electronice.

Proiectul urmărește protejarea utilizatorilor serviciilor de plată fără numerar, inclusiv a persoanelor fizice care utilizează carduri bancare, aplicații de plată, portofele digitale sau alte instrumente electronice, precum și a persoanelor juridice care recurg la asemenea servicii în desfășurarea activităților economice. Totodată, prevederile propuse vizează prestatorii de servicii de plată și alte entități implicate în dezvoltarea și furnizarea infrastructurii tehnice aferente operațiunilor de plată, prin asigurarea unui cadru normativ eficient pentru protejarea securității și integrității acestor mecanisme.

Pe termen mediu și lung, intervenția legislativă este susceptibilă să contribuie la reducerea riscurilor asociate utilizării frauduloase a instrumentelor de plată fără numerar, la sporirea încrederii publice în metodele moderne de plată și la protejarea intereselor patrimoniale ale persoanelor fizice și juridice. Creșterea nivelului de securitate a circuitului plăților electronice poate favoriza dezvoltarea economiei digitale și utilizarea mai largă a serviciilor de plată moderne.

De asemenea, proiectul poate contribui indirect la reducerea vulnerabilităților asociate utilizării mediului digital, inclusiv în cazul persoanelor care prezintă un grad mai redus de familiarizare cu tehnologiile economice moderne, prin asigurarea unui nivel sporit de protecție juridică împotriva faptelor frauduloase.

În ansamblu, impactul social al proiectului este apreciat ca fiind pozitiv, manifestându-se prin creșterea securității relațiilor economice digitale, protejarea intereselor patrimoniale ale persoanelor și consolidarea încrederii în mecanismele moderne de plată.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Proiectul generează un impact limitat asupra datelor cu caracter personal, determinat de completarea Codului de procedură penală cu privire la aplicarea unor măsuri speciale de investigații în cauzele privind infracțiunile prevăzute la art. 237, 260^{8} și 260^{9} din Codul penal. Impactul intervine exclusiv în cadrul unor cauze penale concrete și în condițiile prevăzute de Codul de procedură penală.

Scopul prelucrării datelor constă în prevenirea, investigarea și urmărirea penală a infracțiunilor privind fraudele și contrafacerea în legătură cu mijloacele de plată fără numerar, identificarea făptuitorilor, administrarea probelor și stabilirea circuitului tranzacțiilor financiare ori al instrumentelor, dispozitivelor sau datelor utilizate la săvârșirea infracțiunilor.

Categoriile de date vizate pot include, după caz, date de identificare ale persoanelor implicate, date privind conturile și tranzacțiile financiare, date privind operațiunile efectuate prin mijloace de plată fără numerar, date tehnice aferente utilizării unor sisteme informatice sau mijloace de comunicare electronică, precum și alte informații strict necesare pentru investigarea cauzei penale.

Proiectul nu instituie baze de date, registre sau sisteme informaționale noi și nu creează un mecanism general de colectare a datelor. Acesta extinde doar aplicabilitatea unor măsuri speciale de investigații deja reglementate de Codul de

procedură penală. Prelucrarea datelor va avea loc în limitele scopului procesului penal, cu respectarea principiilor legalității, necesității, proporționalității și confidențialității.

Garanțiile împotriva abuzurilor rezultă din regimul procesual-penal aplicabil măsurilor speciale de investigații, inclusiv obligativitatea dispunerii prin act motivat, autorizarea de către judecătorul de instrucție sau procuror, după caz, controlul asupra limitelor măsurii și regimul de confidențialitate al urmăririi penale.

Operatorii datelor vor fi autoritățile competente în cadrul procesului penal, în special organele de urmărire penală, procurorii, ofițerii de investigații și instanțele de judecată, în limitele atribuțiilor legale. Entitățile private, cum ar fi instituțiile financiare, prestatorii de servicii de plată sau furnizorii de servicii de comunicații electronice, pot fi implicate doar în calitate de deținători ori furnizori ai informațiilor solicitate potrivit legii.

Potențialele riscuri ce privesc accesul neautorizat, divulgarea nejustificată sau prelucrarea excesivă a unor date sunt diminuate prin autorizarea măsurilor speciale de investigații, motivarea actului de dispunere a acestor măsuri, limitarea prelucrării datelor strict în scopurile urmărite prin cauza penală concretă și aplicarea garanțiilor prevăzute de legislația procesual-penală și de Legea privind protecția datelor cu caracter personal.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu se aplică.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu se aplică.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu se aplică.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Prezentul proiect de lege realizează o transpunere a Directivei (UE) 2019/713 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/413/JAI a Consiliului.

Gradul de transpunere al actului este prezentat în tabelul de concordanță, anexat la prezentul proiect de lege. Astfel, prezentul proiect de lege transpune: art. 2 lit. (b); art. 3 lit. (b); art. 4 lit. (a), (c) și (d); art. 5 lit. (b), (c) și (d), art. 7, art. 10 alin. (1) și art. 13 alin. (1) din Directiva (UE) 2019/713.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Proiectul completează Codul de procedură penală prin includerea infracțiunilor prevăzute la art. 260^8 și 260^9 din Codul penal în sfera de aplicare a art. 138^3 alin. (2) CPP, astfel încât, în cauzele privind aceste infracțiuni, să poată fi

dispusă măsura specială de investigație monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și/sau accesul la informațiile financiare. Măsura este necesară având în vedere specificul infracțiunilor vizate, care presupun utilizarea instrumentelor de plată fără numerar, efectuarea de operațiuni financiare, transferul de fonduri, utilizarea datelor informatice ori punerea la dispoziție a unor dispozitive sau instrumente destinate comiterii infracțiunilor.

Totodată, prin completarea art. 138⁹ CPP, se creează posibilitatea dispunerii măsurii speciale de investigație a achiziției de control și în cazul infracțiunilor ușoare sau mai puțin grave prevăzute la art. 237, 260⁸ și 260⁹ din Codul penal. Intervenția este justificată de faptul că aceste infracțiuni pot implica vânzarea, cumpărarea, distribuirea sau punerea la dispoziție a instrumentelor de plată fără numerar, dispozitivelor, datelor informatice ori altor mijloace utilizate pentru săvârșirea fraudelor.

Aceste măsuri asigură implementarea art. 13 alin. (1) din Directiva (UE) 2019/713, prin punerea la dispoziția autorităților competente a unor instrumente de investigație eficiente și proporționale. Intervențiile propuse sunt punctuale, limitate la infracțiunile relevante pentru obiectul Directivei și nu extind în mod general regimul măsurilor speciale de investigații.

De asemenea, proiectul menține corelarea cu art. 9 alin. (6) din Directiva (UE) 2019/713, care se referă la faptele comise în cadrul unei organizații criminale, în sensul Deciziei-cadru 2008/841/JAI. Cadrul penal național reglementează deja instituțiile grupului criminal organizat și organizației criminale, astfel încât proiectul nu transpune distinct Decizia-cadru 2008/841/JAI, ci asigură aplicarea dispozițiilor Directivei (UE) 2019/713 care fac trimitere la criminalitatea organizată.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional,* pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, la compartimentul *Transparența decizională*, a fost plasat anunțul privind inițierea procesului de elaborare a prezentului proiect, care poate fi accesat la acest link.

Un anunț similar a fost plasat pe portalul guvernamental particip.gov.md, unde poate fi accesat la următorul link.

În cadrul ședinței secretarilor generali din data de 2 iunie 2026 s-a decis lansarea în procedură de avizare și consultare publică a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (consolidarea cadrului normativ privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar), căruia i-a fost atribuit numărul unic de înregistrare 535/MJ/2026.

Prin urmare, proiectul a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției – www.justice.gov.md, la compartimentul Transparența decizională, directoriul Proiecte de acte normative remise spre coordonare, rubrica Registrul proiectelor de acte normative și pe platforma guvernamentală particip.gov.md.

În procesul de avizare și consultare publică, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (consolidarea cadrului normativ privind

combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar) cu nr. unic **535/MJ/2026,** a fost transmis spre avizare: Procuraturii Generale, Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Finanțelor, Centrului Național Anticorupție, Băncii Naționale a Moldovei, Comisiei Naționale a Pieței Financiare, Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Centrului de Armonizare a Legislației, Curții Supreme de Justiție, curților de apel, instanțelor de fond, Procuraturii Anticorupție, Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Serviciului Vamal, Serviciului Fiscal de Stat, Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat, Centrului de Resurse Juridice din Moldova, Universității de Stat din Moldova (Facultatea de Drept) și Institutului de Reforme Penale.

Au prezentat obiecții, propuneri și recomandări: Centrul de Armonizare a Legislației, Curtea Supremă de Justiție, Judecătoria Hîncești, Banca Națională a Moldovei, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Centrul Național Anticorupție, Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Finanțelor și Serviciul Fiscal de Stat.

Toate propunerile și obiecțiile formulate au fost analizate și reflectate în tabelul de sinteză aferent proiectului de lege.

7. Concluziile expertizelor

Expertiza de compatibilitate:

Proiectul a fost supus expertizei de compatibilitate. Prin declarația de compatibilitate nr. 31/02-126-6593 din 10 iunie 2026, Centrul de Armonizare a Legislației a formulat obiecții referitoare la clauza de armonizare și la tabelul de concordanță în partea referitoare la modul de formulare a calificativului de compatibilitate aferent prevederilor Directivei (UE) 2019/713 care nu sunt aplicabile Republicii Moldova. Totodată, s-a recomandat completarea compartimentului 9 al tabelului de concordanță prin reflectarea caracterului neaplicabil al acestor prevederi și a lipsei necesității transpunerii lor.

Toate obiecțiile și propunerile formulate în declarația de compatibilitate au fost examinate și reflectate în sinteza obiecțiilor și propunerilor aferentă proiectului.

Expertiza anticorupție:

În Raportul de expertiză anticorupție nr. ELO26/11710 din 23.07.2026 au fost formulate obiecții și recomandări referitoare la una dintre soluțiile normative propuse prin proiect, fiind semnalate posibile riscuri generate de formularea definiției noțiunii de „dispozitiv, obiect sau înregistrare protejat/protejată”, apreciată ca fiind susceptibilă de interpretări neuniforme în procesul de aplicare a legii penale.

Constatările raportului vizează, în principal, necesitatea clarificării definiției respective, prin delimitarea mai precisă a elementelor care compun această noțiune și a măsurilor de protecție avute în vedere, în scopul asigurării previzibilității normei, aplicării uniforme a acesteia și prevenirii interpretărilor arbitrare.

Obiecția și recomandarea formulate în raportul de expertiză anticorupție au fost examinate în procesul de definitivare a proiectului și au fost reflectate în sinteza

obiecțiilor și propunerilor, cu indicarea poziției autorului pentru constatarea formulată.

La 12 august 2026, cu sprijinul Biroului pentru Integrare Europeană, proiectul de lege însoțit de nota de fundamentare și tabelul de concordanță, a fost transmis Comisiei Europene în vederea consultării prealabile.

La 14 octombrie 2026, a fost recepționată opinia Comisiei Europene, prin care Direcția Generală Migrație și Afaceri Interne (DG HOME) a apreciat că legislația națională, inclusiv modificările propuse prin proiectul de lege, sunt conforme cu prevederile Directivei (UE) 2019/713 privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar. Totodată, DG HOME a evidențiat în mod pozitiv calitatea analizei juridice prezentate, constatând că „The legal analysis provided is impressively precise and to-the-point".

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul se încorporează în cadrul normativ existent prin modificarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 și a Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003.

Proiectul nu presupune abrogarea altor acte normative și nu impune adoptarea unor acte normative noi pentru punerea în aplicare a prevederilor sale.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune instituirea unor mecanisme administrative sau procedurale noi. Modificările aduse Codului penal și Codului de procedură penală vor fi aplicate de organele de urmărire penală, procurori și instanțele judecătorești, potrivit competențelor stabilite de legislația în vigoare.

Aplicarea noilor reglementări se va realiza în cadrul capacităților instituționale și al resurselor existente, fără a necesita alocarea unor mijloace financiare suplimentare.

Monitorizarea implementării va putea fi realizată prin valorificarea datelor statistice și a informațiilor disponibile privind aplicarea normelor penale modificate sau completate prin proiect.

Ministru **Vladislav COJUHARI**

SINTEZA
la proiectul de Lege
pentru modificarea unor acte normative
(consolidarea cadrului normativ privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar)

Conținutul articolelor/punctelor din proiectul prezentat spre avizare și coordonare	Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Avizare și consultare publică				
I. Obiecții și recomandări de ordin general				
	Ministerul Afacerilor Interne	**1.**	Cu referire la denumirea proiectului de lege, se relevă că aceasta nu corespunde prevederilor art. 42 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, întrucât proiectul operează modificări atât la Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002, cât și la Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, fapt ce impune revizuirea acesteia. În acest sens, potrivit normei prenotate, în cazul în care actul normativ modifică două sau mai multe acte normative, denumirea acestuia trebuie să conțină o formulă generală referitoare la modificarea unor acte normative, urmată de o paranteză în care se indică laconic obiectul de reglementare al proiectului. Prin urmare, se propune reformularea denumirii proiectului prin utilizarea sintagmei „pentru modificarea unor acte normative”, cu indicarea succintă a obiectului de reglementare în paranteză.	**Se acceptă** Eroarea tehnică din denumirea proiectului de lege a fost eliminată.
		2.	Cu referire la art. II din proiect, prin care se propune extinderea sferei infracțiunilor pentru care pot fi autorizate anumite măsuri speciale de	**Precizare** Intervenția legislativă propusă derivă nemijlocit din obligațiile instituite prin art. 13

			investigații, se constată că Nota de fundamentare nu conține argumente suficiente privind necesitatea și proporționalitatea intervenției legislative propuse. În particular, nu sunt prezentate informații referitoare la dificultățile practice întâmpinate de organele de urmărire penală și subdiviziunile specializate în documentarea acestor categorii de infracțiuni, precum și nici motivele pentru care instrumentele procesuale existente nu permit investigarea eficientă a acestora. În aceste condiții, se recomandă completarea argumentării aferente modificărilor propuse la Codul de procedură penală, inclusiv prin prezentarea impactului preconizat asupra activității organelor competente în domeniul prevenirii și combaterii criminalității.	alin. (1) din Directiva (UE) 2019/713. Potrivit acestei dispoziții, statele membre au obligația de a adopta măsurile necesare pentru a se asigura că persoanele, unitățile sau serviciile competente pentru investigarea și urmărirea penală a infracțiunilor prevăzute la art. 3-8 din directivă dispun de instrumente de investigație eficace și proporționale cu gravitatea faptelor investigate, inclusiv de instrumente utilizate în mod obișnuit în investigarea criminalității organizate sau a altor forme grave de criminalitate. În același sens, considerentul (22) al Directivei (UE) 2019/713 evidențiază că investigarea eficientă a fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar presupune ca autoritățile competente să aibă la dispoziție instrumente speciale de investigație. În acest scop, directiva prevede că instrumentele de investigație utilizate în mod obișnuit în combaterea criminalității organizate și a altor forme grave de criminalitate trebuie să poată fi utilizate și pentru investigarea infracțiunilor reglementate de aceasta, în măsura în care utilizarea lor este adecvată și proporțională cu natura și gravitatea faptelor. Prin urmare, din prevederile art. 13 alin. (1), coroborat cu considerentul (22) al directivei, rezultă că legiuitorul european a recunoscut necesitatea ca infracțiunile privind fraudele și contrafacerea mijloacelor de plată fără numerar să poată fi investigate prin intermediul unor măsuri speciale de investigație similare celor

				utilizate în combaterea criminalității organizate. În consecință, art. 13 alin. (1) din Directivă 2019/713 instituie posibilitatea și totodată, obligația de a crea cadrul normativ necesar pentru utilizarea unor asemenea instrumente de investigație în privința infracțiunilor transpuse în dreptul intern. În contextul celor menționate, se subliniază că, infracțiunile prevăzute la art. 237, 260^{8} și 260^{9} din Codul penal prezintă particularități care le diferențiază de alte infracțiuni încadrate în categoria celor mai puțin grave, din care considerent pentru acestea pot fi efectuate măsurile speciale de investigații prevăzute la art. 138^{1}, 138^{4} și 138^{5} din Codul de procedură penală. Așadar, dat fiind faptul că acestea sunt săvârșite, de regulă, prin utilizarea tehnologiilor informaționale, a infrastructurilor electronice și a instrumentelor financiare digitale, probatoriul relevant se regăsește frecvent în circuitul tranzacțiilor financiare sau în activități desfășurate în condiții de disimulare. În asemenea situații, monitorizarea tranzacțiilor financiare și achiziția de control reprezintă măsuri apte să contribuie la identificarea făptuitorului, documentarea activității infracționale și administrarea probelor necesare. În practică investigarea infracțiunilor cu mijloacele de plată fără numerar implică frecvent identificarea și urmărirea fluxurilor financiare generate prin utilizarea frauduloasă a mijloacelor de plată fără numerar, precum și

				documentarea activităților de comercializare, distribuire sau punere la dispoziție a instrumentelor, dispozitivelor ori datelor destinate comiterii fraudelor informatice. În lipsa posibilității aplicării măsurilor prevăzute la art. 138³ și art. 138⁹ din Codul de procedură penală, organele competente pot întâmpina dificultăți semnificative în obținerea probelor relevante și în identificarea tuturor participanților la activitatea infracțională. În acest sens, necesitatea modificării nu derivă exclusiv din existența unor dificultăți practice constatate la nivelul organelor de urmărire penală, ci din obligația de armonizare a legislației naționale cu standardele europene, care pornește de la premisa că investigarea eficientă a acestor infracțiuni reclamă accesul la metode de investigare adecvate specificului lor. În vederea consolidării argumentării aferente soluției legislative propuse, Nota de fundamentare a fost completată cu argumente suplimentare privind necesitatea și proporționalitatea extinderii sferei infracțiunilor pentru care pot fi dispuse măsurile speciale de investigații prevăzute la art. 138³ și art. 138⁹ din Codul de procedură penală.
		3.	Subsecvent, se relevă necesitatea respectării exigențelor prevăzute de art. 54 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, în special sub aspectul utilizării unei terminologii clare, uniforme și previzibile pe întreg cuprinsul proiectului.	**Precizare** Obiecția formulată are un caracter general, ceea ce face dificilă identificarea cu exactitate a aspectelor vizate și formularea opiniei autorului.
	Procuratura Generală	**4.**	Cu referire la Articolul III, considerăm necesar să remarcăm că, la stabilirea datei intrării în vigoare a	**Se acceptă** Articolul III din proiectul de lege a fost ajustat.

			actului normativ după o anumită perioadă de timp de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, utilizarea sintagmei „după trei luni de la data publicării în Monitorul Oficial” nu indică un moment concret al intrării în vigoare, ci o perioadă de timp nedeterminată, ceea ce este conceptual inacceptabil, întrucât legea trebuie să intre în vigoare la un moment determinat și precis. În context, în vederea indicării exacte a momentului intrării în vigoare a actului normativ avizat, propunem substituirea sintagmei „după trei luni” cu sintagma „la expirarea a trei luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova ” sau, după caz, stabilirea expresă a datei calendaristice a intrării în vigoare a proiectului de lege.	
		5.	Analizând textul proiectului, se constată utilizarea neuniformă a termenilor „mijloc de plată fără numerar ” și „instrument de plată fără numerar ”, inclusiv în cadrul aceleiași reglementări. În acest sens, se reține că art.132^3 din Codul penal definește noțiunea de „mijloc de plată fără numerar ” ca termen generic, care include, inter alia, „instrumentul de plată fără numerar”, „instrumentul de plată electronică”, „moneda electronică” și „moneda virtuală ”. Subsecvent, utilizarea în dispozițiile de incriminare a noțiunii de „instrument de plată fără numerar” în locul noțiunii generale de „mijloc de plată fără numerar” generează o lipsă de coerență conceptuală între norma de incriminare și definițiile din partea generală a Codului penal, fiind susceptibilă să creeze dificultăți de interpretare și aplicare unitară a legii. Pe cale de consecință,	**Precizare** Se subliniază că formele de plată și definițiile reglementate la art. 132^3 din Codul penal al Republicii Moldova au fost instituite prin Legea 136/2024, având în vedere evoluția relațiilor sociale, dezvoltarea accelerată a mediului digital și diversificarea modalităților de comitere a fraudelor prin utilizarea tehnologiilor moderne. În acest context, protecția juridico-penală nu poate fi limitată la formele tradiționale ale mijloacelor de plată, ci trebuie să reflecte evoluțiile tehnologice și particularitățile fiecărei categorii de instrumente utilizate în circuitul economic. Având în vedere diversificarea tehnologiilor și a instrumentelor de plată fără numerar, cadrul juridic trebuie să delimiteze clar fiecare categorie, întrucât o reglementare unitară a unor instrumente cu natură juridică și

			invocăm necesitatea uniformizării terminologiei proiectului prin utilizarea consecventă a noțiunii de „mijloc de plată fară numerar ”, în concordanță cu art. 132^3 din Codul penal.	funcționalitate diferite ar putea genera dificultăți de interpretare și aplicare a normelor penale, inclusiv în ceea ce privește determinarea obiectului material al infracțiunii. Suplimentar, se subliniază că noțiunile de „instrument de plată fără numerar” și „monedă virtuală” își au originea în art. 2 lit. a) și lit. d) din Directiva (UE) 2019/713, acestea reflectând necesitatea instituirii unui nivel adecvat de protecție penală pentru formele moderne de transfer al valorii monetare. Astfel, categoria instrumentelor de plată fără numerar poate include, cu titlu exemplificativ, cardurile bancare, dispozitivele criptografice utilizate pentru inițierea și autorizarea plăților, cardurile digitale, codurile QR utilizate pentru inițierea operațiunilor de plată, tokenurile de plată utilizate în cadrul soluțiilor de plată digitală (precum Apple Pay sau Google Pay) și alte instrumente similare. Categoria monedelor virtuale include reprezentări digitale ale valorii care nu sunt emise sau garantate de o bancă centrală ori de o autoritate publică, dar care sunt acceptate de participanții la circuitul economic ca mijloc de schimb și pot fi transferate, stocate și tranzacționate electronic. Cu titlu exemplificativ, în această categorie se includ Bitcoin, Ethereum, Tether și alte criptoactive similare. De asemenea, noțiunea de „monedă electronică” este consacrată la art. 2 pct. 2 din Directiva 2009/110/CE și desemnează valoarea monetară stocată electronic, emisă în schimbul

				primirii fondurilor și acceptată de persoane altele decât emitentul. Exemple de asemenea instrumente sunt soldurile electronice aferente serviciilor de tip mobile money, precum Orange Money, precum și portofelele electronice care permit efectuarea operațiunilor de plată. În ceea ce privește noțiunea de „instrument de plată electronică”, aceasta nu are un corespondent direct în actele europene sau internaționale menționate, însă particularitatea sa constă în faptul că desemnează mecanismele și soluțiile tehnologice utilizate pentru efectuarea operațiunilor de plată prin mijloace electronice, distincte de instrumentele de plată fără numerar sau de formele de valoare digitală menționate anterior. În această categorie pot fi incluse, cu titlu exemplificativ, serviciile de internet-banking, PC-banking, phone-banking și mobile-banking. Fiecare categorie de mijloace de plată – instrumentele de plată fără numerar, instrumentele de plată electronică, moneda electronică și moneda virtuală – prezintă particularități proprii sub aspect tehnic și juridic, motiv pentru care acestea necesită o reglementare distinctă. Definirea separată a acestor noțiuni contribuie la evitarea suprapunerilor conceptuale, asigură delimitarea obiectului material al infracțiunilor și permite aplicarea uniformă a normelor penale. Totodată, definirea acestor categorii corespunde procesului de armonizare a legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene și reflectă necesitatea alinierii

				cadrului normativ al Republicii Moldova la standardele internaționale în domeniul combaterii fraudelor și contrafacerii mijloacelor de plată fără numerar.
		6.	Cu referire la sancțiunile prevăzute în proiect pentru persoanele juridice, se propune revizuirea cuantumului amenzilor stabilite, în sensul majorării acestora. În context, se reține că, potrivit art.64 alin. (4) din Codul penal, mărimea amenzii aplicate persoanelor juridice se stabilește în limitele de la 1500 la 60000 unități convenționale, în funcție de caracterul și gravitatea infracțiunii săvârșite, de mărimea daunei cauzate, precum și de situația economico - financiară a persoanei juridice. Prin urmare, stabilirea unor sancțiuni pecuniare într-un cuantum redus pentru infracțiunile vizate de proiect nu reflectă în mod adecvat gravitatea acestora și impactul potențial asupra relațiilor sociale din domeniul economic. Or, infracțiunile incluse în proiect se circumscriu categoriei infracțiunilor economice, care aduc atingere relațiilor sociale privind funcționarea și securitatea economiei naționale. În acest sens, este necesar ca politica penală de sancționare a persoanelor juridice să asigure un caracter eficient, proporțional și disuasiv al pedepsei, astfel încât aceasta să corespundă atât gravității faptelor, cât și scopului pedepsei penale, inclusiv prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni de către persoanele condamnate, precum și de către alte persoane. Subsecvent, în ipoteza eschivării cu rea-voință a persoanei juridice de la executarea amenzii, se reține că legislația penală prevede posibilitatea executării	**Se acceptă** Pedeapsa cu amenda pentru persoanele juridice au fost majorate (a se vedea art. I, pct. 2, 4, 5 din proiectul de lege).

			silite prin urmărirea patrimoniului, ceea ce accentuează necesitatea stabilirii unor sancțiuni eficiente încă din faza de legiferare. În consecință, propunem examinarea oportunității majorării cuantumului amenzilor aplicabile persoanelor juridice, în scopul asigurării proporționalității sancțiunilor cu gravitatea faptelor și consolidării efectului preventiv al normei penale.	
	Judecătoria Hîncești	**7.**	Referitor la sancțiuni - coerenţa sistemului pedepselor: Se constată că sancțiunile propuse pentru persoanele juridice (amendă de la 2000 la 4000 u.c. cu privarea dreptului de a exercita o anumită activitate) sunt uniforme pentru mai multe variante de infracțiuni cu gravitate diferită. Se recomandă o gradare a sancțiunilor în funcție de gravitatea faptei, pentru a asigura coerenţa internă a sistemului de pedepse şi principiul individualizării răspunderii penale. Prezenta opinie este remisă în vederea examinării şi valorificării propunerilor formulate în procesul de definitivare a proiectului de act normativ menționat.	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 6 din sinteză. Suplimentar, se menționează că, sancțiunile pot fi identice pentru mai multe variante de infracțiune, fapt ce se datorează că prin prezentul proiect se propune instituirea răspunderii penale pentru diverse variante-tip de infracțiune. În acest sens, simpla existență a unor modalități normative diferite după modul de realizare a laturii obiective nu impune, în mod necesar, stabilirea unor sancțiuni distincte pentru fiecare dintre acestea.
	Ministerul Finanțelor	**8.**	Denumirea proiectului de lege urmează a fi revăzută prin prisma prevederilor art. 42 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Respectiv, cuvintele „Codului penal” urmează a fi substituite cu cuvintele „unor acte normative”.	**Precizare** A se vedea recomandările și opinia autorului de la pct. 1 din sinteză.
		9.	Cu toate acestea, considerăm că terminologia specifică serviciilor de plată utilizată în proiect, inclusiv în titlul acestuia, cum ar fi „mijloc de plată fără numerar”, „instrument de plată fără numerar material”, „instrument de plată fără numerar nematerial”, necesită a fi racordată la terminologia specifică legislației sectoriale domeniului dat.	**Nu se acceptă** Propunerea nu poate fi reținută din următoarele considerente. În primul rând, terminologia utilizată în cuprinsul proiectului este conformă cerințelor Directivei (UE) 2019/713, fiind necesară pentru

			Astfel, ținem să comunicăm faptul că domeniul serviciilor de plată şi al instrumentelor de plată este reglementat de Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică, care defineşte şi operează cu noțiunea de instrument de plată, acesta reprezentând dispozitiv (dispozitive) personalizat(e) (cardul de plată, telefon mobil etc.) şi/sau orice serie de proceduri (tehnice – coduri PIN, TAN, alte tipuri de coduri, login/parolă etc. sau funcționale – transferul de credit, debitarea directă) convenite între utilizatorul serviciilor de plată și prestatorul de servicii de plată și folosite de utilizatorul serviciilor de plată pentru a inița un ordin de plată.	asigurarea unei transpuneri complete și fidele a acesteia în legislația națională. În acest context, utilizarea restrictivă a terminologiei prevăzute de Legea nr. 114/2012 ar conduce la restrângerea nejustificată a sferei de aplicare a normelor penale și, implicit, la o transpunere incompletă a Directivei (UE) 2019/713. Totodată, se remarcă faptul că termenul de „instrument de plată”, astfel cum este definit în Legea nr. 114/2012, nu acoperă toate categoriile de mijloace de plată fără numerar protejate de directivă și de prezentul proiect. În special, acesta nu înglobează moneda virtuală și alte forme de reprezentare digitală a valorii care fac obiectul protecției instituite prin normele penale propuse. De asemenea, domeniul de aplicare a Legii nr. 114/2012 are o natură restrictivă și limitată la domeniile prevăzute la art. 2. Astfel, conform definiției prevăzute la art. 3 din Legea 114/2012, un „instrument de plată” există exclusiv dacă a fost *„convenit între utilizator şi prestatorul de servicii de plată”* pentru a inița un *„ordin de plată”*. În contrast, articolul 132^3 alin. (2) din Codul penal instituie o definiție mult mai largă și autonomă, ce include noțiunea de „înregistrare protejată, nematerială sau materială”, operând nu doar cu noțiunea de „valoare monetară” sau „monedă virtuală” (criptoactive). Preluarea definiției din Legea nr. 114/2012 ar însemna că faptele de utilizare frauduloasă a monedelor virtuale, frauda comisă prin rețele

				descentralizate (care nu implică un contract prealabil cu un prestator de servicii de plată și nu generează un „ordin de plată”) ar rămâne în afara sferei de incriminare. Subsecvent, se menționează că, potrivit art. 119 din Codul penal „Ori de câte ori legea penală foloseşte un termen sau o expresie dintre cele definite în prezentul capitol, înțelesul lor este cel prevăzut la articolele ce urmează.” Prin urmare, termenii și expresiile utilizați în cadrul normelor penale urmează a fi înțeleși și interpretați în conformitate cu definițiile autonome stabilite de Codul penal, fără a fi necesară raportarea acestora la sensul atribuit unor noțiuni similare în legislația extrapenală. Din aceste considerente, definițiile prevăzute la art. 132³ din Codul penal au caracter autonom și servesc exclusiv explicării înțelesului termenilor în materia penală, și respectiv scopului de identificare a obiectului material/produsului infracțiunilor prevăzute de legea penală. Acestea nu urmăresc reglementarea raporturilor juridice din domeniul serviciilor de plată și, prin urmare, nu este necesară suprapunerea integrală a terminologiei utilizate în legislația penală cu cea specifică reglementărilor sectoriale. În consecință, interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 237, art. 260⁸ și art. 260⁹ din Codul penal urmează a fi realizate prin raportare exclusiv la definițiile consacrate la art. 132³ din Codul penal, acestea constituind cadrul normativ de referință pentru determinarea

				sensului noțiunilor respective în materia răspunderii penale.
	Banca Națională a Moldovei	**10.**	Denumirea actului normativ supus consultării urmează a fi racordată la prevederile art. 42 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și anume „Dacă actul normativ modifică sau abrogă două sau mai multe acte normative ori părți ale acestora, denumirea trebuie să conțină o formulă generală referitoare la modificarea sau abrogarea unor acte normative, urmată de o paranteză în care se indică laconic obiectul de reglementare al proiectului”.	**Precizare** A se vedea recomandările și opinia autorului de la pct. 1 din sinteză.
		11.	La Art. I: Având în vedere modificările operate la pct. 1 (completarea art. 132^3 din Codul penal) atragem atenția autorului asupra proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (aspecte aferente activității băncilor) (număr unic 547/MF/BNM/2026), în special asupra modificărilor operate la Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, în partea ce ține de definirea unor noțiuni precum „instituție de credit” și „instituție financiară”. În acest sens, recomandăm examinarea necesității revizuirii termenului „instituție financiară” prevăzut la art. 132^3 alin. (3) din Codul penal, având în vedere definiția propusă pentru termenul respectiv în proiectul de lege prenotat (prevederi care urmează să intre în vigoare peste 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial).	**Nu se acceptă** Terminologia utilizată într-un proiect de act normativ trebuie să fie fundamentată pe cadrul normativ în vigoare la momentul elaborării și promovării acestuia, precum și să corespundă obiectului și scopului reglementării propuse. Or, potrivit art. 3 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ existent, asigurând coerența, unitatea terminologică și corelarea cu reglementările în vigoare. Alinierea terminologiei unui proiect la cea utilizată într-un alt proiect de act normativ aflat în proces de elaborare sau avizare nu poate constitui un criteriu determinant, întrucât promovarea, modificarea sau adoptarea celuilalt proiect nu este certă. În acest sens, există riscul ca proiectul de act normativ la care se face referire să nu fie adoptat, să fie modificat substanțial în procesul

				de elaborare sau să nu intre în vigoare, ceea ce ar putea genera ulterior neconcordanțe terminologice și dificultăți de interpretare și aplicare a normelor juridice. Prin urmare, elaborarea proiectelor de acte normative trebuie realizată prin raportare la legislația în vigoare, la principiile de tehnică legislativă și la necesitatea asigurării clarității, previzibilității și stabilității reglementării. Eventualele ajustări de terminologie determinate de adoptarea ulterioară a altor acte normative urmează a fi realizate prin intervenții legislative ulterioare, în măsura în care acestea se vor impune.
		12.	Suplimentar, vă informăm că în conformitate cu acțiunile prevăzute în Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025, BNM în comun cu Ministerul Finanțelor sunt responsabile pentru modificarea Legii nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică în scopul alinierii acesteia la cadrul normativ european, în speță Directiva 2009/110/CE privind accesul la activitate, desfășurarea și supravegherea prudențială a activității instituțiilor emitente de monedă electronică, inclusiv prin modificarea noțiunii de „monedă electronică”. Respectiv, pentru a evita neconcordanța dintre definiția noțiunii de „monedă electronică” în două acte normative de același nivel, propunem expunerea în redacție nouă a alin. (4) din art. 132^3 cu următorul cuprins: „(4) Prin monedă electronică se înțelege o valoare monetară definită astfel prin art.3 din Legea	**Se acceptă** Propunerea a fost luată în considerație (a se vedea art. I pct. 1 din proiectul de lege).

			nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică.”.	
		13.	La nota de fundamentare: 3.1 La subpct. 3.1. se utilizează noțiunea de „instrumente de plată digitale”, deși pe parcursul textului proiectului și notei de fundamentare se utilizează noțiunile de „instrumente de plată fără numerar” și „instrumente de plată electronice”. Astfel în vederea uniformizării termenilor, recomandăm utilizarea noțiunilor reglementate deja în proiect.	**Precizare** Terminologia din nota de fundamentare a fost adusă în concordanță cu terminologia utilizată în proiectul de act normativ.
		14.	La pct. 4.3 se menționează despre „grupurile-țintă vizate” și anume „prestatorii de servicii de plată, societățile emitente de monedă electronică care își desfășoară activitatea în conformitate cu Legea nr. 114/2012”. În acest sens, atragem atenția asupra prevederilor art. 5 alin. (1) din Legea nr. 114/2012, care reglementează lista de subiecți care sunt calificați drept „prestatori de servicii de plată” și anume: a) băncile și sucursalele înființate în Republica Moldova de băncile din alte state, care activează în conformitate cu Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor; b) societățile de plată și sucursalele înființate în Republica Moldova de societățile de plată din alte state; c) societățile emitente de monedă electronică și sucursalele înființate în Republica Moldova de societățile emitente de monedă electronică din alte state; d) furnizorii de servicii poștale care activează în conformitate cu Legea comunicațiilor poștale nr.36/2016; e) Banca Națională a Moldovei – în cazul în care nu acționează în calitate de autoritate a politicii monetare sau în calitate de altă autoritate	**Precizare** Textul notei de fundamentare a fost ajustat.

			publică; f) Trezoreria de Stat din cadrul Ministerului Finanțelor. Astfel, propunem ajustarea textului notei de fundamentare în conformitate cu obiectivele proiectului de lege.	
	Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale	**15.**	În acest sens, în titlul proiectului, textul „pentru modificarea Codului penal” se propune a fi substituit cu textul „pentru modificarea unor acte normative ”, având în vedere că, pe lângă intervențiile asupra Codului penal, prin conținutul proiectului sunt operate modificări și în Codul de procedură penală.	**Se acceptă** A se vedea recomandările și opinia autorului de la pct. 1 din sinteză.
II. Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002				
1. Articolul 132^3 se completează cu alineatul (2^1) cu următorul cuprins: „(2^1) Prin dispozitiv, obiect sau înregistrare protejat/protejată se înțelege un dispozitiv, un obiect sau o înregistrare care este protejat/protejată împotriva imitării sau utilizării frauduloase, de exemplu prin concepție, codare sau semnătură.”.	**Curtea Supremă de Justiție**	**16.**	Conform art. 132^3 alin. (2) Codul penal prin instrument de plată fără numerar se înţelege un dispozitiv, un obiect sau o înregistrare, care este protejat/protejată, nematerial/nematerială sau material/materială ori o combinaţie a acestora, altul/alta decât monedele legale, şi care, singur/singură sau împreună cu o procedură ori un set de proceduri, permite deținătorului sau utilizatorului să transfere bani sau valoare monetară, inclusiv prin monedă electronică sau monedă virtuală. Curtea Supremă de Justiție menționează că art. 132^3 alin. (2) Codul penal definește deja „instrumentul de plată fără numerar" ca fiind un „dispozitiv, obiect sau înregistrare, care este protejat/protejată". Prin urmare, noţiunea de „protejat/protejată" reprezintă deja o caracteristică esențială a obiectului reglementat. Proiectul propune definirea separată a sintagmei „dispozitiv, obiect sau înregistrare protejat/protejată", însă această definiție nu	**Se acceptă parțial** Cu referire la observația privind pretinsa supradefinire a noțiunii „dispozitiv, obiect sau înregistrare protejat/protejată”, se menționează că aceasta nu poate fi reținută. Definiția propusă nu introduce un concept juridic nou și nici nu dublează conținutul normei existente, ci realizează o detaliere tehnică (enumeră formele de protecție) a unei componente utilizate în structura definiției „instrumentului de plată fără numerar”, precum și în incriminările aferente fraudelor cu mijloace de plată fără numerar. În acest sens, caracterul „protejat împotriva imitării sau utilizării frauduloase” nu reprezintă un simplu element descriptiv, ci un criteriu normativ relevant pentru delimitarea obiectului material al infracțiunilor, motiv pentru care clarificarea sa autonomă este justificată, contribuind la consolidarea previzibilității normei și a uniformității practicii de aplicare.

			introduce un concept juridic nou, ci explică unul dintre elementele definiției existente. În acest sens, poate fi pusă sub semnul întrebării necesitatea reglementării distincte, întrucât textul riscă să creeze o supradefinire a unor noțiuni deja suficient de clare în contextul normei. Suplimentar Curtea indică că folosirea sintagmei „de exemplu într-o definiție legală este greșită din punct de vedere tehnic. Legea trebuie să fie clară şi sigură. Expresia „de exemplu" lasă loc la interpretări și nu arată exact ce fel de măsuri de protecție sunt valabile şi care nu, creând confuzie pentru cei care aplică legea. Îmbunătățirea definiției de la art. 132^3 alin. (2) Codul penal, poate fi realizată mai simplu prin introducerea sintagmei "împotriva imitării sau utilizării frauduloase„ după cuvintele "care este protejat/protejată" din art. 132^3 alin. (2) Codul penal.	Recomandarea de excludere a expresiei „de exemplu” a fost luată în considerare, iar textul proiectului a fost ajustat corespunzător.
	Procuratura Generală	**17.**	Cu referire la pct. 1 al proiectului, prin care se propune completarea articolului 132^3 din Codul penal cu alineatul (2^1), considerăm necesară revizuirea definiției noțiunii de „dispozitiv, obiect sau înregistrare protejat/protejată”. În redactarea propusă, definiția utilizează sintagma „de exemplu prin concepere, codare sau semnătură”, recurgând astfel la o enumerare cu caracter exemplificativ. O asemenea tehnică de redactare este susceptibilă să afecteze respectarea principiilor clarității, preciziei și previzibilității legii, întrucât nu stabilește cu suficientă determinare conținutul noțiunii legale și poate genera interpretări neunitare cu privire la sfera sa de aplicare. Or, definițiile cuprinse în partea generală a Codului penal trebuie să fie formulate prin indicarea	**Se acceptă** Textul proiectului a fost ajustat (a se vedea opinia autorului de la pct. 16 din sinteză și art. I, pct. 1 din proiectul de lege).

			elementelor esențiale care caracterizează noțiunea juridică, fără recurgerea la formulări cu caracter exemplificativ. În acest context, considerăm relevant de menționat statuările Curții Europene a Drepturilor Omului, care, în jurisprudența sa, a subliniat importanța asigurării accesibilității și previzibilității legii, instituind o serie de repere pe care legiuitorul trebuie să le aibă în vedere pentru respectarea acestor exigențe. Astfel, Curtea Europeană a arătat că nu poate fi considerată „lege" decât o normă enunțată cu suficientă precizie pentru a permite individului să își corecteze conduita. În special, o normă este previzibilă atunci când oferă o anumită garanție împotriva atingerilor arbitrare ale puterii publice (cauza *Amann v. Elveția*, hotărârea din 16 februarie 2000, §56). Testul preciziei legii impune ca aceasta, în situațiile în care oferă o anumită marjă de apreciere, să indice cu suficientă claritate limitele acesteia (cauza *Silver și alții v. Regatul Unit*, hotărârea din 25 martie 1983, §80). În același sens, Curtea Constituțională, în Hotărârea nr. 26/2016, a reținut că „la elaborarea unui act normativ, legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. Astfel, pentru a exclude orice echivoc, textul normativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure. Prin urmare, destinatarii trebuie să fie în măsură să prevadă consecințele ce pot decurge dintr-un act determinat, doar în baza prevederilor care îl reglementează, adică prin aplicarea simplă a	

			regulilor de interpretare lingvistică sau prin coroborarea acestora cu alte dispoziții incidente.” În lumina celor expuse, opinăm pentru revizuirea prevederilor art. 132^3 alin. (2^1) sub aspectul menționat.	
	Centrul Național Anticorupție	**18.**	La articolul I punctul 1 din proiect, potrivit acestuia se propune modificarea articolului 132^3 din Cod penal, prin completarea cu alineatul (2^1). Analiza prevederilor propuse atestă că utilizarea cuvintelor ”de exemplu” conferă normei un caracter imprecis și lipsit de claritate, fapt care generează precondiții pentru aplicarea abuzivă a normei și conferă autorităților responsabile de aplicarea acesteia marja excesivă de discreție. În consecință, în prezenta redacție, norma contravine principiului legalității stipulat la articolul 3 din Cod penal, care statuează că, „Nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvârșirea unei infracțiuni nici supus unei pedepse penale, decât în baza unei hotărâri a instanței de judecată și în strictă conformitate cu legea penală. Interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii penale sunt interzise.” În ipoteza exemplificării utilizate, este imprecisă definirea dispozitivului, obiectului sau înregistrării protejat/protejate, fapt care ar putea face dificilă eventuala calificare a infracțiunii. Consecvent, maniera imprecisă și neclară, care conferă autorităților o marjă excesivă de discreție, nu îndeplinește standardul calității legii penale, fiind contrară articolului 1 alineatul (3) și articolul 22, coroborate cu articolul 23 alineatul (2) din Constituție, motiv din care, se recomandă excluderea cuvintelor „de exemplu”.	**Se acceptă** A se vedea recomandările și opinia autorului de la pct. 16 și 17 din sinteză.

2. Articolul 237: se completează cu alineatul (1^1) cu următorul cuprins: „(1^1) Generarea ilegală, contrafacerea sau falsificarea unui instrument de plată fără numerar nematerial, se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 1050 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 de unități convenționale cu privare de dreptul de a exercita o anumită activitate.”.	**Judecătoria Hîncești**	**19.**	Referitor la art. I pct. 2 – alin.(1^1) din art. 237 (generarea ilegală, contrafacerea sau falsificarea unui instrument de plată fără numerar nematerial): Se recomandă ca legiuitorul să clarifice în mod explicit noțiunea de „instrument de plată fără numerar nematerial”, fie în textul articolului, fie prin completarea art. l32[3] cu o definiție distinctă, pentru a evita interpretări neuniforme în practica judiciară. Distincția față de instrumentul de plată material trebuie să fie clară și operabilă din perspectiva probatoriului.	**Precizare** Alin. (1^1) din art. 237 a fost exclus din proiectul de lege. Suplimentar opiniei autorului de la pct. 20 din sinteză, se menționează că, noțiunea de „instrument de plată fără numerar” este deja definită la nivelul art. 132^3 din Codul penal într-un mod cuprinzător, incluzând atât formele materiale, cât și cele nemateriale ale acestuia. În aceste condiții, introducerea unei definiții suplimentare pentru o subcategorie a unei noțiuni deja definite ar depăși necesarul de clarificare juridică și ar conduce la o un exces de reglementare. În consecință, s-ar crea premisele unei ramificări nejustificate a textului normativ, cu afectarea unității conceptuale a Codului penal. Totodată, se subliniază că natura materială sau nematerială a instrumentului de plată fără numerar nu constituie un criteriu determinant pentru calificarea juridică a faptei, întrucât protecția penală este asigurată prin aceeași normă de incriminare (art. 237 alin. (1) în redacția propusă prin proiectul de lege), raportat la funcția și destinația instrumentului, respectiv capacitatea acestuia de a permite inițierea, transferul sau realizarea unei operațiuni de plată. Prin urmare, nu se justifică instituirea unor reglementări sau definiții distincte pentru aceste subcategorii.

	Ministerul Afacerilor Interne	**20.**	La art. I pct. 2 din proiect, prin care se propune completarea art. 237 din Codul penal cu alin. (1^1), se recomandă revizuirea oportunității instituirii răspunderii penale pentru generarea ilegală a unui instrument de plată fără numerar nematerial. Se reține că, deși Nota de fundamentare indică asupra necesității reglementării acestei conduite în raport cu specificul instrumentelor de plată fără numerar nemateriale, argumentarea prezentată nu evidențiază suficient criteriile de delimitare față de faptele de contrafacere, falsificare sau alte conduite deja incriminate de legea penală. Or, în lipsa unei delimitări a elementelor constitutive ale faptei, norma propusă poate genera dificultăți de aplicare în procesul de urmărire penală, inclusiv sub aspectul încadrării juridice a faptelor infracționale. Prin urmare, se recomandă justificarea suplimentară a necesității reglementării distincte a acestei conduite, precum și clarificarea elementelor care o individualizează în raport cu modalitățile de comitere deja prevăzute de legislația penală.	**Se acceptă** Alin. (1^1) din art. 237 a fost exclus din proiectul de lege. Modalitatea normativă „generarea ilegală” a fost transferată în dispoziția alin. (1) art. 237 Cod penal. Cu privire la oportunitatea instituirii răspunderii penale pentru generarea ilegală, se menționează că, termenul de „generare ilegală” reflectă cu precizie specificul tehnic al instrumentelor de plată fără numerar nemateriale. Prin „generare ilegală” urmează a se înțelege, acțiunea de creare, în mod neautorizat, a unui instrument de plată fără numerar nematerial, prin utilizarea, manipularea sau exploatarea sistemelor, aplicațiilor, datelor ori bazelor informatice destinate emiterii, aprobării sau gestionării unor astfel de instrumente, în scopul producerii de efecte juridice sau economice specifice unui instrument de plată autentic. Așadar, elementul definitoriu al acestei conduite constă în lipsa unui instrument preexistent asupra căruia să se acționeze, ceea ce exclude, prin natura sa, incidența formelor de contrafacere sau falsificare. Instrumentul rezultat din generare ilegală nu reprezintă o copie sau o modificare a unui instrument autentic, ci un instrument nou, creat în mod fraudulos, dar apt din punct de vedere tehnic să producă efecte în cadrul sistemelor electronice de plată. Deci, din perspectiva obiectului material/produsului faptei de generare ilegală are ca rezultat creare unui instrument de plată

				fără numerar autonom, apt să funcționeze în sistemele de plată ca instrument valid din punct de vedere tehnic, deși lipsit de autorizare legală. Prin urmare, criteriul de diferențiere nu este existența unei copii sau alterări, ci crearea originară neautorizată a unui instrument operabil în infrastructura de plăți. Totodată, se menționează că și nota de fundamentare a fost completată cu argumente suplimentare care justifică necesitatea incriminării faptei de „generare ilegală” și clarifică semnele constitutive ale acestei conduite infracționale.
2. Articolul 237: se completează cu alineatul (1^2) cu următorul cuprins: „(1^2) Dobândirea pentru sine sau pentru altă persoană prin primire, cumpărare, transfer, import, export, vânzare, transport, distribuire, punerea la dispoziție sau deținerea în vederea utilizării frauduloase a unui mijloc de plată fără numerar generat ilegal,	**Judecătoria Hîncești**	**21.**	Referitor la art. I pct. 2 – alin. (1^2) din art. 237 (dobândirea, deținerea în vederea utilizării frauduloase): Enumerarea modalităților de dobândire (primire, cumpărare, transfer, import, export, vânzare, transport, distribuire, punere la dispoziție, deținere) este extensivă și pozitivă din perspectiva previzibilității normei. Se recomandă însă inserarea sintagmei „fără a se limita la” sau adoptarea formulei „în orice mod”, pentru a acoperi eventualele modalități nou apărute, în special în mediul digital.	**Nu se acceptă** Propunerea nu poate fi reținută. În primul rând, aceasta depășește cadrul de reglementare prevăzut la art. 4 lit. d) și art. 5 lit. d) din Directiva (UE) 2019/713, care constituie temeiul armonizării legislative promovate prin prezentul proiect. În această ordine de idei modalitățile normative de săvârșire a acestei infracțiuni sunt prevăzute expres și exhaustiv de articolele din Directiva 2019/713 menționate mai sus, iar prezentul proiect reprezintă o transpunere fidelă a acestora în legislația națională. Extinderea sferei modalităților normative de comitere a faptelor dincolo de cele prevăzute de directivă ar depăși obiectivul intervenției legislative propuse și ar putea conduce la o reglementare care nu

contrafăcut sau falsificat, se pedepsește cu amendă în mărime de la 1300 la 2400 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 4 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unităţi convenţionale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”.				corespunde scopului și limitelor armonizării urmărite. În al doilea rând, includerea unor formule precum „fără a se limita la” sau „în orice mod” nu este compatibilă cu exigențele principiului legalității consacrat la art. 3 din Codul penal. Astfel de expresii au un caracter excesiv de general și sunt susceptibile să determine extinderea sferei de aplicare a normei penale dincolo de limitele determinate de legiuitor, generând riscuri de interpretare extensivă incompatibile cu cerințele de previzibilitate și certitudine ale legii penale. În acest context, se reiterează jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la calitatea normei penale și la principiul previzibilității. Astfel, în cauza *E.K. v. Turkey*, Curtea a subliniat că cerința de previzibilitate este respectată atunci când persoana poate determina, pornind de la textul normei și, după caz, de la interpretarea acesteia de către instanțele judecătorești, care sunt acțiunile sau inacțiunile ce pot atrage răspunderea penală. În acest sens, Curtea a reținut că această condiție este îndeplinită atunci când justițiabilul „poate să știe pentru ce acțiuni și inacțiuni poate fi supus răspunderii penale” (§ 51). Prin urmare, menținerea unei formulări precise și determinate a normei de incriminare reprezintă o garanție esențială a respectării principiului legalității și a standardelor de previzibilitate dezvoltate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

Articolul 260^6 la alineatul (1) cuvântul „altul” se substituie cu textul „altă persoană”.	**Ministerul Finanțelor**	**22.**	Suplimentar, în contextul propunerilor de modificare prevăzute la art. I pct. 3, considerăm necesar operarea modificărilor similare și în art. 302 al Codului Penal.	**Precizare** A se vedea art. I pct. 6 din proiectul de lege.
	Serviciul Fiscal de Stat	**23.**	Cu referire la Art. I pct. 2 din proiect, precizăm faptul că în conformitate cu structura consacrată a normelor penale, alineatele unui articol sunt, de regulă, dispuse în ordinea crescătoare a gravității faptelor și a severității răspunderii. Prin urmare, propunem revizuirea Art. 1 pct. 2 din proiect, prin corelarea limitelor sancțiunilor prevăzute la alin. (1^1) și alin. (1^2) ale art. 237 din Codul penal, astfel încât acestea să reflecte în mod consecvent gradul de pericol social al faptelor incriminate.	**Se acceptă** Limitele sancțiunilor pentru infracțiunile prevăzute la art. 237 din Codul penal au fost revizuite și ajustate conform gradului de pericol social al faptelor incriminate (a se vedea art. I pct. 2 din proiectul de lege).
Articolul 260^8: alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Dobândirea pentru sine sau pentru altă persoană prin primire, cumpărare, transfer, import, export, vânzare, transport, distribuire, punerea la dispoziție sau deținerea în vederea utilizării frauduloase a unui mijloc de plată fără numerar însușit prin săvârșirea unei infracțiuni se pedepsește cu amendă în mărime de la	**Curtea Supremă de Justiție**	**24.**	Faptele incriminate la art. 260^8 alin (2) şi (3) Cod penal pot fi comise şi de persoane juridice sau prin intermediul lor. Sancționarea persoanelor juridice care se dedau unor asemenea fapte este binevenită şi asigură o mai bună protecţie penală a relațiilor sociale referitoare la încrederea în mijloacele de plată şi operațiunile de plată fără numerar. O asemenea tendință este conformă spiritului Deciziei Cadru 2003/568/JAI din 22 iulie 2003 şi art. 7 din Directiva (UE) 2018/1673 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 23 octombrie 2018. De asemenea această abordare este logică în contextul în care alin. 1, 4 şi 5 din acelaşi articol stabilesc posibilitatea sancționării persoanei juridice. Dacă legiuitorul dorește să sporească numărul modalităților normative de comitere a infracțiunii în alin. (2), este mai indicată folosirea termenului: „Dobândirea pentru sine urmat de termenii	**Se acceptă** Extinderea răspunderii penale asupra persoanelor juridice pentru săvârșirea faptelor prevăzute la art. 260^8 alin. (2) și (3), se propune în vederea asigurării transpunerii depline a prevederilor art. 10 din Directiva 2019/713. Cu privire la modalitățile normative de comitere a infracțiunii prevăzute la alin. (2), se reiterează că norma a fost ajustată în vederea înlăturării ambiguităților de interpretare. Așadar, în versiunea revizuită, se delimitează în mod expres faptul că primirea și cumpărarea constituie modalități faptice de realizare a dobândirii pentru sine sau pentru altă persoană, în timp ce transferul, importul, exportul, vânzarea, transportul, distribuirea și punerea la dispoziție reprezintă modalități normative autonome de comitere a infracțiunii, distincte de dobândire.

1300 la 2400 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 4 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unităţi convenţionale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”.			transferul, importul, exportul, vânzarea, transportarea, distribuirea, punerea la dispoziție sau deținerea în vederea utilizării frauduloase a unui mijloc de plată fără numerar însuşit prin săvârşirea unei infracțiuni. Varianta propusă sugerează că toate modalitățile enumerate reprezintă forme ale dobândirii pentru sine, ceea ce nu este corect. Exportul, vânzarea, transferul etc, sunt acțiuni distincte de dobândire.	Se evidențiază că utilizarea termenului „inclusiv” în dispoziția unei norme penale nu reprezintă o tehnică legislativă nouă. O asemenea formulare este deja utilizată în Codul penal, cu titlu de exemplu, la art. 181^2 alin. (2), art. 201^1 alin. (1) lit. c), art. 228 alin. (1), art. 242^3 alin. (1) și art. 246^1. Totodată, se menționează că enumerarea expresă a tuturor acestor modalități normative este necesară pentru asigurarea transpunerii fidele a art. 4 lit. (d) și art. 5 lit. (d) din Directiva (UE) 2019/713. Soluția legislativă propusă este susținută și din perspectiva dreptului comparat. Astfel, art. 250^1 din Codul penal al României reglementează în mod expres modalitățile normative de comitere a acestei infracțiuni, enumerând distinct dobândirea pentru sine sau pentru altul, inclusiv prin primire, însușire ori cumpărare, precum și transferul, importul, exportul, vânzarea, transportul, distribuirea și punerea la dispoziție a instrumentului de plată fără numerar în vederea utilizării frauduloase. Prin urmare, enumerarea expresă a modalităților normative de comitere reprezintă o soluție legislativă consacrată și în dreptul comparat, contribuind la sporirea clarității și previzibilității normei penale. A se vedea art. I, pct. 2 și pct.4 din proiectul de lege.
Articolul 260^8: se completează cu alineatul (2^1) cu următorul cuprins:	**Ministerul Afacerilor Interne**	**25.**	La art. I pct. 4 din proiect, prin care se propune completarea art. 260^8 cu alin. (2^1), se recomandă revizuirea modului de transpunere a art. 4 lit. a) din Directiva (UE) 2019/713, întrucât norma europeană	**Nu se acceptă** Propunerea nu poate fi reținută din următoarele considerente.

„Sustragerea unui instrument de plată fără numerar material se pedepsește cu amendă în mărime de la 1150 la 1350 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 180 de ore, sau cu închisoare de la 1 până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepseşte cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unităţi convenţionale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”.			vizează atât furtul, cât și însușirea ilegală a unui instrument de plată fără numerar material, în timp ce proiectul reglementează exclusiv sustragerea unui asemenea instrument. Prin urmare, se impune evaluarea necesității completării normei propuse, în vederea asigurării unei transpuneri complete și uniforme a prevederilor Directivei (UE) 2019/713.	Se menționează că sintagma „sustragere a unui instrument de plată fără numerar material” utilizată în proiect acoperă integral ipoteza reglementată de art. 4 lit. a) din Directiva (UE) 2019/713, respectiv „furtul sau însușirea ilegală a unui instrument de plată fără numerar material”. Se subliniază că, potrivit doctrinei de referință în materia de drept penal[8] se reține „Considerăm că prin sustragere se înțelege luarea ilegală și gratuită a bunurilor mobile din posesia altuia, care a cazuat un prejudiciu patrimonial efectiv acestuia, săvârșită în scop de cupiditate. Noțiunile „dobândire ilicită” (art. 190 CP RM); „însușire ilegală” (art. 191 CP RM); „însușire” (art. 137^1, 192^1, 192^2, 196, 222, lit. d) alin. (1) art. 245^{11}, 251, 275 CP RM) sunt considerate echipolente cu noțiunea de sustragere. Toate aceste noțiuni exprimă în forme diferite același conținut”. În aceste condiții, includerea distinctă a termenului „însușire ilegală” nu este necesară, întrucât nu adaugă un element de conținut normativ diferit față de cel deja acoperit prin noțiunea de „sustragere”, ci ar conduce la o dublare terminologică susceptibilă să afecteze coerența și previzibilitatea textului normativ.
Se completează cu art. 260^9 cu următorul cuprins:	**Judecătoria Hîncești**	**26.**	Referitor la art. I pct. 5 – art. 260^9 (producerea, procurarea sau punerea la dispoziție a dispozitivelor și datelor informatice):	**Se acceptă** Textul a fost adaptat particularităților cadrului penal național, prin excluderea din conținutul normei a sintagmelor „în principal” și „special”.

[8] S. BRÎNZĂ, V. STATI, *Tratat de drept penal, partea specială, Volumul I,* Chișinău – 2015, p. 821.

„**Articolul 260[9]**. Producerea, procurarea sau punerea la dispoziție a dispozitivelor și datelor informatice Producerea, procurarea în folos propriu sau al unei alte persoane, vânzarea, importul, exportul, transportul, distribuirea sau punerea în alt mod la dispoziție a unui dispozitiv, instrument, a unor date informatice sau a oricăror alte mijloace concepute în principal sau adaptate special, cu intenția de a fi folosite în scopul săvârșirii uneia dintre infracțiunile prevăzute la art. 237, 260[2] alin. (1), 260[3] alin. (1) și 260[8] alin. (2) - (3) se pedepseşte cu amendă în mărime de la 850 la 1350 unităţi convenţionale sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, cu amendă, aplicată persoanei juridice, în mărime de la 2000 la 4000 unităţi			Formularea concepute în principal sau adaptate special corespunde standardului din Directiva 2019/713/UE. Cu toate acestea, instanțele vor fi puse în situația de a aprecia în concret scopul principal" al unui dispozitiv, ceea ce poate genera dificultăți probatorii. Se sugerează elaborarea unor norme metodologice sau recomandări care să orienteze practica în această privință.	Această intervenție urmărește eliminarea eventualelor dificultăți de interpretare și aplicare a normei, în special în ceea ce privește determinarea caracterului principal sau special al scopului urmărit la săvârșirea faptei. (A se vedea art. I pct. 5 din proiectul de lege.)
	Procuratura Generală	**27.**	Cu referire pct.5, urmare examinării dispozițiilor art.260[9] din proiect, se constată că textul preia, în mare parte, formulări din art.7 din Directiva (UE) 2019/713, inclusiv sintagma „dispozitiv, instrument, date informatice sau oricăror alte mijloace concepute în principal sau adaptate special ". Subsidiar, considerăm că, în redacția propusă, noțiunea de „alte mijloace concepute în principal sau adaptate special" nu este determinată sub aspect normativ și nu este corelată cu cadrul normativ penal. În special, nu este clarificat conținutul juridic al acestei categorii, respectiv care sunt criteriile de calificare a unor „alte mijloace" ca fiind concepute în principal sau adaptate special în sensul normei penale. În consecință, simpla transpunere literală a textului directivei, fără o adaptare corespunzătoare la contextul normativ intern și fără o delimitare clară a sferei noțiunii, afectează exigențele de claritate și previzibilitate ale legii penale și poate genera dificultăți de interpretare și aplicare unitară (vezi argumentele invocate la pct. 1.1. al prezentului aviz). Pe cale de consecință, considerăm necesară definirea expresă a noțiunii „ alte mijloace concepute în principal sau adaptate special" în partea generală a Codului penal, fie reformularea dispoziției într-o	**Se acceptă parțial** Suplimentar recomandărilor și opiniei autorului de la pct. 25 din sinteză, se menționează că, prin aplicarea metodelor de interpretare istorică și comparativă a normei juridice, se constată că sintagma „alte mijloace" nu reprezintă o formulare nouă în cadrul legislației penale naționale, aceasta fiind utilizată în mod constant în cuprinsul mai multor norme de incriminare. Astfel, sintagma respectivă a fost utilizată în art. 271 din Codul penal în redacția adoptată în anul 2003, precum și în art. 140, art. 244² și art. 271 din Codul penal în redacția în vigoare. Utilizarea acestei formulări în diverse norme penale demonstrează că legiuitorul recurge la aceasta pentru a asigura caracterul suficient de cuprinzător al normei de incriminare, în situațiile în care enumerarea exhaustivă a tuturor obiectelor materiale, mijloacelor sau instrumentelor susceptibile de a fi utilizate la comiterea faptei ar putea limita aplicabilitatea acesteia. Prin urmare, sintagma „alte mijloace", interpretată în contextul normei de incriminare în care este utilizată și raportată la

convenţionale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”			manieră care să reflecte în termeni clari și determinabili categoria mijloacelor vizate, cu evitarea formulărilor deschise susceptibile de interpretări extinse. Totodată, considerăm oportun ca sancțiunea art. 260^9, să prevadă pedepse cel puțin similare sau mai aspre prin raportare la sancțiunile infracțiunilor menționate de dispoziția normei, din perspectiva că producerea, procurarea sau punerea la dispoziție a dispozitivelor și datelor informatice sunt săvârșite cu intenție directă de a fi folosite în scopul comiterii unei altei infracțiuni, iar acest fapt în esență este de o natură mai gravă.	mijlocul/instrumentul de comitere a infracțiunii, nu generează o ambiguitate legislativă și nu afectează cerințele de claritate, precizie și previzibilitate ale legii penale. Mai mult decât atât, având în vedere ritmul accelerat de dezvoltare a tehnologiilor informaționale și apariția constantă a unor noi instrumente și modalități de realizare a operațiunilor de plată fără numerar, o enumerare exhaustivă a tuturor mijloacelor susceptibile de a fi utilizate la comiterea infracțiunilor în acest domeniu ar prezenta riscul de a deveni incompletă într-un termen scurt și de a nu acoperi noile forme de manifestare a conduitei infracționale. În acest context, utilizarea unor formulări cu caracter generalizator, precum „alte mijloace”, permite menținerea caracterului efectiv al normei penale și asigură capacitatea acesteia de a răspunde evoluțiilor tehnologice, fără a limita în mod nejustificat sfera de aplicare a incriminării. O abordare contrară ar presupune intervenții legislative succesive ori de câte ori ar apărea un nou instrument sau o nouă modalitate de comitere a faptei, ceea ce ar putea afecta coerența, stabilitatea și predictibilitatea cadrului normativ. Subsecvent, o astfel de formulare asigură transpunerea corespunzătoare a art. 7 din Directiva 2019/713. Recomandarea referitoare la sancțiunea prevăzută la art. 260^9 a fost acceptată în partea ce ține de majorarea cuantumului amenzii aplicabile persoanei juridice (a se vedea,

				suplimentar, recomandările de la pct. 6 și 7 din sinteză).
	Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale	**28.**	La Art. I cu referire la modificările propuse la Codul penal: 2.1. La pct. 5. Din proiect: -se propune excluderea din cuprinsul art. 260^9 a trimiterilor la alineatele de referință (respectiv art. 260^2 alin. (1), art. 260^3 alin. (1) și art. 260^8 alin. (2)-(3)), urmând ca norma de trimitere să fie formulată la nivel de articol; Argumentare: Menținerea trimiterilor strict la anumite alineate din articolele de referință poate genera incertitudine juridică și dificultăți de aplicare practică, întrucât limitează în mod nejustificat sfera de incidență a normei penale și poate exclude alte ipoteze relevante reglementate în cadrul aceluiași articol. Totodată, o astfel de tehnică legislativă reduce flexibilitatea normei și creează riscul unor interpretări restrictive, precum și al unor inconsecvențe în cazul modificării ulterioare a structurii articolelor de referință. În aceste condiții, referirea la nivel de articol asigură o mai bună coerență normativă, stabilitate legislativă și previzibilitate în aplicare. - se propune redarea sancțiunii la art. 269^9 cu următorul cuprins: „se pedepsește cu amendă în mărime de la 850 la 1350 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate. ” Argumentare: Se propune revizuirea redacției sancțiunii prevăzute la art. 260^9, întrucât aceasta este	**Nu se acceptă** Obiecția referitoare la trimiterile exprese la anumite alineate din cadrul articolelor, argumentându-se prin faptul că o asemenea tehnică legislativă ar reduce flexibilitatea normei și ar genera riscul unor interpretări restrictive, nu poate fi reținută. Dimpotrivă, excluderea acestor trimiteri sau formularea normei într-o manieră mai generală ar veni în contradicție cu principiul legalității consacrat la art. 3 din Codul penal, potrivit căruia interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii penale sunt interzise. Redacția propusă în proiect asigură delimitarea clară și precisă a sferei de aplicare a normei, contribuind astfel la respectarea cerințelor de previzibilitate și certitudine juridică a normelor de drept penal. Totodată, menționăm că redacția propusă pentru art. 260^9 este pe deplin conformă cu reglementările și exigențele prevăzute la art. 7 din Directiva (UE) 2019/713. Propunerea de revizuire a redacției sancțiunii prevăzute la art. 260^9 nu poate fi acceptată, întrucât formularea acesteia respectă cerințele de claritate, previzibilitate și coerență legislativă. De asemenea, aceasta se înscrie în modelul de reglementare consacrat de Codul penal care conține numeroase sancțiuni prevăzute în redacție similară, asigurând astfel uniformitatea și consecvența normelor penale.

			formulată neclar și neuniform din punct de vedere tehnico-legislativ. Formularea actuală („…sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, cu amendă, aplicată persoanei juridice… ") nu delimitează suficient de clar sancțiunile aplicabile persoanei fizice de cele aplicabile persoanei juridice și se abate de la modul de redactare utilizat în celelalte norme ale Codului penal. În vederea asigurării clarității, previzibilității și uniformității reglementării, textul necesită reformulate.	
	Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor	**29.**	În procesul examinării proiectului a fost identificată necesitatea revizuirii art. I pct. 5 din proiect, prin care Codul penal se completează cu art. 260^9. Potrivit art. 7 din Directiva (UE) 2019/713, statele membre urmează să incrimineze producerea, achiziționarea, importul, exportul, vânzarea, transportul, distribuirea sau punerea la dispoziție a dispozitivelor, instrumentelor, datelor informatice ori a altor mijloace concepute în principal sau adaptate special pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute la art. 4, lit. a) și b), art. 5, lit. a) și b), precum și la art. 6 din Directivă. Prin art. I pct. 4 din proiect se propune completarea art. 260^8 din Codul penal cu alin. (2^1), normă prin care se urmărește transpunerea art. 4, lit. a) din Directiva (UE) 2019/713, referitor la sustragerea unui instrument de plată fără numerar material. În același timp, art. 260^9, în redacția propusă face trimitere la infracțiunile prevăzute la art. 237, art. 260^2, alin. (1), art. 260^3, alin. (1) și art. 260^8, alin. (2)-(3) din Codul penal, fără a include și infracțiunea prevăzută la art. 260^8, alin. (2^1). Prin urmare, se	**Nu se acceptă** Propunerea nu poate fi acceptată, întrucât redacția art. 260^9 din Codul penal asigură transpunerea completă a prevederilor art. 7 din Directiva (UE) 2019/713, inclusiv a conduitei prevăzute la art. 4 lit. a) din directivă, corespunzătoare art. 260^8 alin. (2^1) din proiectul de lege. Prin prezentul proiect se propune completarea art. 260^8 cu noul alineat (2^1), din considerentul că legea penală nu prevede o normă care să transpună întocmai art. 4 lit. (a) din Directiva 2019/713 UE. În varianta actuală a art. 260^8 alin. (2) instituie o relație de dependență între fapta de dobândire/deținere și o infracțiune anterioară, conferind faptei de dobândire un caracter de infracțiune subsecventă. Această abordare condiționează răspunderea penală de existența unei „infracțiuni-premisă", impunând totodată demonstrarea faptului că autorul cunoștea proveniența ilicită a instrumentului. Spre deosebire de cadrul național, art. 4 lit. (a) din Directiva (UE) 2019/713 impune

			constată lipsa unei corelări normative între noua componență de infracțiune introdusă pentru transpunerea art. 4, lit. a) din Directivă și norma de incriminare prevăzută la art. 260^9, destinată transpunerii art. 7 din același act european. În această configurație, sfera de aplicare a art. 260^9 nu acoperă în mod expres toate ipotezele relevante prevăzute de art. 7 din Directiva (UE) 2019/713, fapt care poate afecta caracterul complet și coerent al transpunerii. În vederea asigurării concordanței proiectului și transpunerii corespunzătoare a art. 7 din Directiva (UE) 2019/713, se consideră necesară completarea art. 260^9 astfel încât norma să facă trimitere și la infracțiunea prevăzută la art. 260^8, alin. (2^1) din Codul penal sau, după caz, reformularea normei de trimitere într-o manieră care să includă expres toate componențele de infracțiune relevante pentru transpunerea art. 4, art. 5 și art. 6 din Directivă. Suplimentar, se recomandă verificarea corelării dintre art. 260^9 și modalitatea de transpunere a art. 6 din Directiva (UE) 2019/713, inclusiv prin prisma corespondențelor reflectate în tabelul de concordanță, astfel încât sfera de aplicare a noii incriminări să rezulte cu suficientă claritate și previzibilitate din ansamblul reglementărilor propuse.	incriminarea furtului sau a însușirii ilegale a unui instrument de plată ca infracțiune primară. Astfel, standardul european vizează sancționarea directă a actului de deposedare, și nu a faptelor ulterioare deposedării. În acest sens, simpla însușire ilegală trebuie să constituie acțiune suficientă pentru atragerea răspunderii, asigurând astfel o protecție juridică imediată a instrumentelor de plată fără numerar. Având în vedere că instrumentul de plată fără numerar constituie un mijloc tehnic de acces la valorile bănești, fără a deține o valoare patrimonială intrinsecă, și având în vedere calitatea acestuia de obiect material al infracțiunii prevăzute la art. 260^8 din Codul penal, se consideră oportună integrarea faptei de sustragere în cuprinsul aceluiași articol. Această soluție normativă asigură respectarea principiului sistematizării și structurării logice a obiectului de reglementare, conform rigorilor de tehnică legislativă națională. Așadar, cu privire la obiecția instituției avizatoare, se menționează că, sub aspect de tehnică legislativă, sintagma „art. 260^8 alin. (2)–(3)” include, în mod inerent, toate variantele normative cuprinse în intervalul respectiv, inclusiv alineatele inserate prin numerotare cu indice, atunci când acestea sunt plasate între alineatele indicate, ele fiind absorbite de trimiterea globală la blocul normativ delimitat. Cu titlu de exemplu, se invocă prevederile art. 138^1 alin. (2), art. 229^2 alin. (2) și art. 270^2 alin. (1) pct. 2) din Codul de procedură penală,

				care confirmă că utilizarea acestei tehnici legislative nu este o noutate, ci este folosită în cadrul normelor procesual penale. În consecință, alin. (2^1) se încadrează în sfera de aplicare a trimiterii deja existente, nefiind necesară o mențiune expresă distinctă.
	Serviciul Fiscal de Stat	**30.**	Cu referire la Art. I pct. 5 din proiect, în vederea respectării prevederilor art. 63 alin. (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, potrivit cărora modificările aduse unui act normativ trebuie să se integreze armonios în actul respectiv, asigurându-se unitatea de stil și de terminologie, se propune reformularea părții sancționatorii a art. 260^9 din Codul penal, în ceea ce privește răspunderea persoanei juridice, prin utilizarea formulei consacrate în Codul penal pentru stabilirea răspunderii persoanei juridice, în redacția următoare: „iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”	**Nu se acceptă** Propunerea de revizuire a redacției sancțiunii prevăzute la art. 260^9 nu poate fi acceptată, întrucât formularea acesteia respectă cerințele de claritate, previzibilitate și coerență legislativă. De asemenea, aceasta se înscrie în modelul de reglementare consacrat de Codul penal care conține numeroase sancțiuni prevăzute în redacție similară, asigurând astfel uniformitatea și consecvența normelor penale.
III. Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003				
Articolul 138^9: Alineatul unic devine alineatul (1); se completează cu alineatul (2) cu următorul cu cuprins: „(2) Măsura specială de investigații prevăzută de prezentul articol poate fi dispusă și în	**Judecătoria Hîncești**	**31.**	Referitor la art. II pct. 2 art. 138^9 alin. (2) (măsuri speciale de investigații pentru infracțiuni ușoare sau mai puțin grave): Extinderea măsurilor speciale de investigații la infracțiunile ușoare sau mai puțin grave prevăzute la art. 237, 260^8 si 260^9 din Codul penal constituie o derogare de la principiul proporţionalității, care trebuie inclusiv cu atenție. Recomandăm ca nota de fundamentare să conțină o argumentare detaliată privind necesitatea și proporționalitatea acestei	**Se acceptă** Suplimentar opiniei autorului de la pct. 2 din sinteză, se menționează că, în jurisprudența sa constantă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că măsurile de supraveghere sau de investigare care implică ingerințe în viața privată, protejată de art. 8 din Convenție, sunt compatibile cu exigențele Convenției numai în măsura în care sunt prevăzute de lege, urmăresc

cazul infracțiunilor ușoare sau mai puțin grave prevăzute la art. 237, 260^8 și 260^9 din Codul penal nr. 985/2002.”			măsuri, inclusiv prin raportare la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului privind art. 8 CEDO (dreptul la viață inclusiv).	un scop legitim și sunt necesare într-o societate democratică, în sensul existenței unui raport rezonabil de proporționalitate între ingerință și scopul urmărit (a se vedea, mutatis mutandis, *Klass și alții v. Germania*, 6 septembrie 1978; *Weber și Saravia v. Germania*, decizie, 29 iunie 2006). În același timp, Curtea a subliniat că regimurile de interceptare sau colectare a datelor ori informațiilor de natură financiară trebuie să fie însoțite de garanții adecvate și efective împotriva abuzurilor, inclusiv prin delimitarea clară a condițiilor de autorizare, a sferei infracțiunilor vizate și a controlului exercitat asupra măsurilor dispuse, astfel încât să fie prevenit orice risc de arbitrariu (a se vedea *Roman Zakharov v. Rusia* [GC], 4 decembrie 2015). Intervenția legislativă propusă este una limitată și proporțională cu scopul urmărit, întrucât nu vizează extinderea generală a posibilității aplicării măsurilor speciale de investigații pentru toate infracțiunile mai puțin grave, ci exclusiv pentru anumite infracțiuni care fac obiectul obligațiilor de armonizare cu art. 13 alin. (1) din Directiva (UE) 2019/713 și care, prin natura lor, sunt susceptibile de a fi comise în mediul digital și prin intermediul unor mecanisme financiare complexe. În plus, aplicarea măsurilor respective rămâne supusă tuturor condițiilor și garanțiilor procesuale prevăzute de Codul de procedură penală,

				inclusiv controlului judiciar și cerințelor privind necesitatea și proporționalitatea ingerinței Nota de fundamentare de asemenea a fost completată în acest sens cu argumente suplimentare.
Expertizare				
Declarația de compatibilitate a Centrului de Armonizare a Legislației Nr. 31/02-126-6593 din 10 iunie 2026				
Prezenta lege transpune: art. 2 lit. (b); art. 3-7, art. 9 alin. (2) – (6), art. 10 alin. (1) și art. 13 alin. (1) din Directiva 2019/713 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/413/JAI a Consiliului, nr. CELEX: 32019L0713, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L123/18 din 10 mai 2019.	**Centrul de Armonizare a Legislației**	**32.**	*a) Obiecții privind clauza de armonizare* Clauza de armonizare a proiectului se va expune în următoarea redacție: ”Prezenta Lege transpune parțial (transpune: art. 2 lit. (b); art. 3 - 7, art. 9 (2) - (6), art. 10 (1) și art. 13 (1)) Directiva 2019/713 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/413/JAI a Consiliului, nr. CELEX: 32019L0713, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L123/18 din 10 mai 2019”.	**Se acceptă** Clauza de armonizare a fost redactată corespunzător.

		33.	b) Obiecții privind tabelul de concordanță Cu referire la art. 18 (1), 19, art. 20, art. 22 din Directivă, la compartimentul 8 a Tabelului, calificativul de compatibilitate „Prevedere aplicabilă statelor membre UE” se va substitui cu „Prevedere UE neaplicabilă”, iar la compartimentul 9 se va reflecta caracterul neaplicabil și lipsa necesității de transpunere a acestor prevederi.	**Se acceptă** Compartimentul 8 și 9 în partea art. 18 (1), 19, 21 și 22 din tabelul de concordanță au fost ajustate.
Constatările raportului de expertiză anticorupție Nr. ELO26/11710 din 23.07.2026				
Articolul 132[3] se completează cu alineatul (2[1]) cu următorul cuprins: „(2[1]) Prin dispozitiv, obiect sau înregistrare protejat/protejată se înțelege un dispozitiv, un obiect sau o înregistrare care este protejat/protejată împotriva imitării sau utilizării frauduloase, prin concepție, codare sau semnătură.”.	**Centrul Național Anticorupție**	**34.**	Art.I pct.1 potrivit proiectului de lege Art. I. – Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 [...], se modifică după cum urmează: 1. Articolul 132/3: se completează cu alineatul (2/1) cu următorul cuprins: „(2/1) Prin dispozitiv, obiect sau înregistrare protejat/protejată se înțelege un dispozitiv, un obiect sau o înregistrare care este protejat/protejată împotriva imitării sau utilizării frauduloase, prin concepție, codare sau semnătură.” **Obiecții:** Analiza normei propuse relevă utilizarea unei noțiuni de „dispozitiv, obiect sau înregistrare protejat/protejată” definită prin elemente vagi ale măsurilor de siguranță. Expresia „protejat împotriva imitării sau utilizării frauduloase, prin concepție, codare sau semnătură” este imprecisă și lasă loc unor interpretări abuzive în procesul de aplicare a legii. O asemenea formulare contravine exigențelor stabilite prin Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative și principiul legalității incriminării, consacrat la articolul 3 din Codul penal.	**Nu se acceptă** Recomandarea de redefinire a conceptului noțiunii „dispozitiv, obiect sau înregistrare protejat/protejată” nu poate fi reținută, din următoarele considerente. **În primul rând, se menționează că proiectul de lege a fost supus consultărilor prealabile cu Comisia Europeană, aceasta apreciind conformitatea cadrului normativ național, inclusiv a modificărilor prevăzute de proiect, cu dispozițiile Directivei (UE) 2019/713, fără a formula obiecții sau recomandări, fapt ce confirmă caracterul corespunzător al soluțiilor legislative promovate în vederea transpunerii acesteia.** Totodată, se precizează că, această definiție asigură transpunerea fidelă a art. 2 lit. b) din Directiva 2019/713. În același context, se afirmă că în conformitate cu art. 54 alin. (4) din Legea 100/2017, în cazul în care se impune utilizarea unor noţiuni sau termeni consacraţi din tratatele internaţionale la care Republica Moldova este parte ori din legislaţia UE, în proiect se asigură

			În acest sens, textul normativ propus nu face o distincție necesară între suportul de stocare (optic, magnetic etc.) și însăși înregistrarea informatică sau informațională conținută de acesta (o stenogramă, un fișier audio etc.). Această carență va genera inerent dificultăți în procesul de calificare a faptelor de către organele de urmărire penală și instanțele de judecată, în special în ipotezele în care suportul de stocare beneficiază de măsuri de criptare sau codificare, în timp ce fișierul/înregistrarea în sine nu întrunește aceleași elemente de protecție, sau viceversa. De asemenea, este vagă trimiterea la „semnătură" ca metodă de protecție a unui dispozitiv sau a unei înregistrări, fiind confuz dacă aceasta se referă la semnătura electronică avansată/calificată reglementată de Legea nr. 124/2022 privind identificarea electronica și serviciile de încredere sau la o simplă semnătură olografă transpusă digital. **Recomandări:** În vederea asigurării unei aplicări uniforme a legii penale și a evitării riscului de interpretare arbitrară, recomandăm redefinirea conceptului propus de proiect, cu stabilirea clară și precisă a noțiunii de *„dispozitiv, obiect sau înregistrare protejat/protejată"* (spre exemplu, se propune următoarea definiție: *„Prin dispozitiv, obiect sau înregistrare protejat/protejată se înțelege orice mijloc tehnic (hardware/software), bun material sau suport de date/informație (în format electronic, mecanic sau analogic) prevăzut cu măsuri tehnice, fizice sau procedurale de securitate (cum ar fi cifre, parole, criptare)."* **Factori de risc:**	corespunderea acestora termenilor sau, respectiv, noțiunilor consacrate din legislația națională. Totodată, se menționează că în conformitate cu pct. 20 subpct. 20.2 din Hotărârea Guvernului nr. 497/2026 pentru aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, la elaborarea proiectului actului normativ **se respectă terminologia legislației Uniunii Europene, utilizându-se concepte și noțiuni identice sau compatibile cu cele utilizate în legislația Uniunii Europene**. Dacă este necesară preluarea unor termeni noi din alte limbi, se indică și corespondentul acestora în limba română; Mai mult decât atât, pct. 34 subpct. 34.1 din Hotărârea Guvernului nr. 497/2026, prevede că „34.1. […] **Reflectarea definițiilor**, a formulelor, a schemelor, a valorilor numerice, a diferitelor tipuri de limitări și excepții, precum și a anexelor care conțin specificații tehnice, cerințe sau metode de testare de laborator **se realizează prin preluare fidelă**.[…]". Coroborat cu pct. 33 din aceeași Hotărâre a Guvernului „33.Armonizarea legislației se realizează prin metodele definite la subpct. 3.2-3.4, utilizând următoarele tehnici de armonizare: 33.1. *preluare fidelă* – reflectarea în legislația națională a prevederilor actului Uniunii Europene, cu păstrarea conținutului, a structurii și a formulării acestora, cu adaptările minime

			● Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect ● Formulare ambiguă care admite interpretări abusive **Riscuri de corupţie:** ● Generale	necesare pentru integrarea în ordinea juridică națională;” Suplimentar, în ceea ce privește observația referitoare la lipsa unei distincții între suportul de stocare și înregistrarea conținută de acesta, se reiterează că proiectul urmărește transpunerea fidelă a terminologiei utilizate de Directiva (UE) 2019/713, care operează în mod expres cu noțiunile generale de „dispozitiv, obiect sau înregistrare”, fără a diferenția între suportul material și informația conținută. Introducerea unor distincții suplimentare în legislația națională ar constitui o abatere de la terminologia și concepția actului european, susceptibilă să afecteze uniformitatea transpunerii. De asemenea, termenul „semnătură” care se regăsește în definiția propusă în proiect, nu are semnificația atribuirii exclusive la un anumit tip de semnătură reglementată de legislația națională (Legea 124/2022), ci reprezintă unul dintre elementele de protecție prin care un dispozitiv, obiect sau o înregistrare poate fi protejat împotriva imitării sau utilizării frauduloase, în sensul directivei. Adică, termenul „semnătură” în sensul art. 2 lit. b) din Directiva desemnează o **categorie tehnică mai largă**, care include mecanisme de autentificare bazate pe semnături criptografice sau digitale și care, în anumite situații, poate include și utilizarea unei semnături electronice avansate sau calificate, dacă aceasta îndeplinește funcția de protejare împotriva imitării ori utilizării frauduloase.

				În aceste condiții, redefinirea noțiunii prin introducerea unor categorii precum „hardware/software”, „măsuri tehnice, fizice sau procedurale de securitate”, „parole” sau „criptare”, astfel cum se propune în raportul de expertiză anticorupție, nu poate fi acceptată, deoarece formularea propusă nu corespunde cu prevederea corelativă – art. 2 lit. b) din Directiva (UE) 2019/713 și ar conduce la modificarea conținutului normativ al noțiunii armonizate, cu riscul limitării sau extinderii nejustificate a sferei de aplicare a incriminărilor. Se relevă că, la etapa de avizare și consultare publică, prin avizul nr. 06/2/10997 din 17.06.2026, Centrul Național Anticorupție a apreciat pozitiv soluția normativă propusă, susținând definiția în redacția inclusă în proiect. Singura observație formulată a vizat necesitatea excluderii sintagmei „de exemplu” din conținutul definiției, propunere care a fost acceptată de autorul proiectului, conform argumentelor consemnate la pct. 16–18 din tabelul de sinteză.